

fugle & natur

2 | MAJ | 2012

Dansk Ornitologisk Forening

ANKOMST!

Trækfuglene vender hjem til:

Skovfældning
i yngletiden

Nationalparker i krise

Flere euro til naturen?

BirdLife
INTERNATIONAL

Egon Østergaard
Formand i DOF

Aichi og den rødryggede tornskade!

Det er godt at sætte mål. Det motiverer, fokuserer og giver retning, især hvis der er en gevinst for enden af sporet. Når man ikke målene, må man sætte sig nye, og det var præcist, hvad alverdens lande gjorde i Japan i byen Nagoya i efteråret 2010. Nu skulle det være. Under stor festivitas og skåltaler genvandt alverdens miljøministre håbet på, at tilbagegangen for arterne og habitaterne i hvert enkelt land skal stoppes om nu 8 år. Det er ikke svært at skrive på papir eller blive enige om noget langt fra hjemmet, men udfordringerne melder sig nu, for denne gang skal det lykkes at stoppe tabet af biologisk mangfoldighed. De gode intentioner er nedfældet i 20 mål, opkaldt efter regionen Aichi, hvor Nagoya ligger. De forpligter de enkelte lande i deres arbejde frem mod 2020. Et af disse mål er, at Danmark senest om tre år, i 2015, skal have udarbejdet, vedtaget og påbegyndt implementering af en opdateret strategi og handlingsplan for biodiversitet. Det er snart!

Siden vedtagelsen af 2020-målene har en sand strøm af rapporter peget på udfordringerne og behovet for at komme i gang. I februar 2012 udsendte Det Miljøøkonomiske Råd en rapport om biodiversitet med en række anbefalinger, og senest har Det Grønne Kontaktudvalg, inkl. DOF i marts barslet med en fremragende rapport med fokus på alt fra fugl til fisk og fra hav til hede. Her giver 42 af vores fremmeste forskere deres bud på, hvad der skal til for at nå Aichi-målene. Anbefalingerne ligger lige til højrebænet.

I januar 2012 afholdt Naturstyrelsen og Teknologirådet et borgertopmøde med 173 tilfældigt udvalgte danskere, der en hel dag diskuterede biodiversitet og forholdt sig til en række dilemmaer. Konklusionen på mødet var bl.a., at danskerne vil have mere natur, og at de gerne betaler for den. Et flertal på hele 82 pct. er således parat til at betale 500 kroner mere i skat om året for at gøre Danmark til et foregangsland på biodiversitetsområdet. Desuden mente to ud af tre, at vi skal udvide naturarealet på bekostning af landbrugsarealet, og at skovdriften i statskovene skal være mindre intensiv. Skal man tage ovenstående for gode varer, så er forskere, eksperter og almindelige danskere enige om, at vi skal og kan nå målene.

Virkemidlerne er målrettede politikker og pengestrømme, så arealet med natur øges, og den eksisterende biodiversitet beskyttes og forvaltningen optimeres. En forudsætning er viden om, hvor de særlige og beskyttelseskrævende arter og habitater er, så vi ikke forsætligt ødelægger levestederne, men i stedet forbedrer dem. Når fx den rødryggede tornskades reder ødelægges i Nordsjælland ved omfattende skovning i fuglenes yngleområder for år og sommer, er budskabet om at stoppe tabet af biodiversitet ikke blevet hørt (læs side 3-6 i dette blad).

Natura 2000-handleplanerne, Natur- og Landbrugskommissionen og regeringens Naturplan Danmark skal vise vejen til Aichi. Der er langt, men gevinsten er stor!

Egon Østergaard
Egon Østergaard, Formand DOF

Forside

Rødrygget tornskade han lægger an til landing.
Foto: Jens Kristian Kjærgaard.

Udgivet af

Dansk Ornitologisk Forening – DOF – BirdLife Denmark
Vesterbrogade 138-140 . 1620 København V
Tlf. 33 28 38 00 (mandag-torsdag 10-16, fredag 10-15)
Mail: dof@dof.dk

Redaktør (ansv.): Helge Røjle Christensen

I redaktionen: Kommunikationschef Tine Stampe

Annoncer: Martin Holm

Ture og møder: Tina Møller

Udkommer: Primo februar, maj, august og november

Oplag: 17.000

Layout og tryk: Vivian Buch, www.SvendborgTryk.dk

Indhold

Skovfældning i yngletiden	3
Mere LIFE fra EU	7
Indsamling	10
Nyt fra Ghana-projektet	12
Hvorfor synger fuglene?	14
Gravænder i problemer	16
Nationalparker i krise	18
Niels og viberne	22
Årsmøde for aktive	23
Håbets skov	24
Guide til arkiverne	27
Bird Alarm	28
Pandion på nettet	29
Lokalstof, ture og møder	30-44

Skovfældning i yngletiden er et voksende problem. "Forsættligt" er kodeordet, når sagkundskab og "savkundskab" krydser klinger i spørgsmålet om sommerskovnings lovlighed.

Skovene er – siger sagkundskaben – et væsentligt arnested for den biologiske mangfoldighed i vores landskab. 65 % af samtlige rødlistede arter af planter, insekter, dyr og fugle i Danmark er tilknyttet skov, og knap 40 % findes udelukkende her. Det er især svampe, insekter, laver og mosser, der stortrives i ældre skove og ikke mindst i disses lysninger. Men også rødlistede fuglearter som lille flagspætte, vendehals, pirol, svaleklire, fiskeørn, sort stork og stor skallesluger er knyttet til skovene som ynglested.

Sortspætten er en af de fåtallige danske ynglefugle, som trues af sommerskovning. Foto: John Larsen.

Af Henrik Wejding

Flere fuglereeder ødelægges i skovene

Hertil kommer en stribe skovarter, opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I, som Danmark har et særligt beskyttelsesansvar overfor. Udover den sorte stork og fiskeørnen er der tale om rovfugle som hvepsevåge, rød glente, havørn og lærkefalk samt natravn, sortspætte, hedelærke og rødrygget tornskade – og for den sags skyld også tranen, der jo nu også optræder som 'skovfugl' i Danmark. Hertil kommer et bredt register af mere almindelige fuglearter, der finder deres yngleplads i skovene – herunder også alle dem, vi i dag betragter som "havearter", der har haft deres oprindelige levesteder i skovene og deres lysninger – med solsorten som det nok bedst kendte eksempel.

Der fældes året rundt

Så ingen tvivl om, at det er 'i skovens dybe stille ro, hvor sangerhære bo', som Fritz Andersen så poetisk udtrykte det i 1864 i sin nu så folkekære hymne til skoven. Men nu brydes den stille ro af et nyt, forstyrrende element: Mens sagkundskaben er enig om skovens betydning for biodiversitetens opretholdelse, så kommer "savkundskaben" nu på tværs med nye

interesser i at skove året rundt, også i fuglenes yngletid. Den tid er således forbi, hvor skovning var en vintersyssel, hvor skovejeren eller dennes ansatte med motorsav i hånd, kombineret med et godt lokalkendskab og et skarpt blik for det løvløse kronetags reder, bevægede sig gennem den vintertyste skov og nedlagde de træer, som havde nået 'slagteristørrelse'. Dermed sikrede man, at tømmeret fragtedes ud af skoven, mens frosten bandt jorden, og ingen fugle endnu tænkte på yngel.

For at få økonomi i skovdriften er mange skovejere i dag henvist til at benytte sig af indhyrede skoventreprenører, som med avancerede skovningsmaskiner klarer, hvad der tidligere udgjorde måneders skovningsarbejde, på få dage. Med store kæber griber skovningsmaskinerne om stammerne, skærer træet over ved roden, lægger det ned, afgrener og afkorter det til forudbestemte længder i snart sagt én operation, efterladende kvaset til senere flishugning. Umuligt at konkurrere med for en skovløber med selv den mest velslebne Husqvarna. Men sådanne maskiner koster

kassen, og de skal afskrives – også i sommermånederne. Derfor er det blevet mere og mere udbredt at skove også i sommermånederne, hvor fremmede entreprenører – uden lokalkendskab af nogen art – på det nærmeste i blinde tygger sig gennem skovparti efter skovparti, uden en kinamands chance for at se, hvornår der går fuglereder og yngel med i købet, når træer fældes og opskæres på stedet.

DOF kæmper imod

DOF har forsøgt at rejse problemstillingen i såvel Skovrådet som Vildtforvaltningsrådet og har i den forbindelse henvist til lovgivningen, som umiddelbart ser ret klar ud (se faktarammen side 6). Den

Store skovningsmaskiner er kostbare og skal helst køre året. Men det går ud over ynglefuglene. Foto: Jan Skriver.

gennemfører Fuglebeskyttelsesdirektivets forbud mod forsætligt at ødelægge eller beskadige vilde fugles reder og æg eller at fjerne reder.

"Forsætligt" er imidlertid det magiske kodeord for såvel myndigheder som skovejere: Når man ikke kan se en rede i en trækrone, så er det ikke en forsætlig handling, når reden ødelægges ved fældning. Så enkel er juraen set gennem myndighedernes og skovejernes briller. Også når staten – det vil sige 'os alle sammen' – står som ejer af skoven: Statsskovvæsnet er også underlagt økonomiske bindinger, og derfor skoves nu også her året rundt. Også selv om skovene som f.eks. Gribskov i Nordsjælland ligger i Natura 2000-områder, hvor skovarter står på udpegnings-

Flismaskine i arbejde i sommerskoven. Foto: Helge Røjle Christensen.

grundlaget. Dvs. hvor det er forekomsten af bestemte fuglearter på Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I, der er årsagen til områdets udpegningsområde.

DOF's Caretakergruppe i Gribskov har her forsøgt at dæmme op for skovvæsnets ublu måde at trække 'forsætlighedskortet' på ved systematisk at indrapportere, hvor der mere præcist findes reder af de fuglearter, som står på udpegningsgrundlaget for Gribskov. Caretakergruppen er imidlertid ikke synderligt imponerede over de foreløbige erfaringer, hvor sommerskovning og flishugning af kvas i yngletiden er accelereret i forhold til tidligere – og dokumenteret også i tilknytning til ynglepladser for hvepsevåge, duehøg, sortspætte, rødrygget tornskade og svaleklire. Yngel har kunnet påvises tabt, og ynglefugle er forsvundet fra redeområderne.

DOF-Nordsjælland's caretakergruppe har gennem 7 år været i dialog med Naturstyrelsen lokalt om problemstillingen, men fra DOF's side finder vi stadig, at det er for ynkeligt at hænge en argumentation for sommerskovnings lovlighed op på et forsætlighedsbegreb, når det dog siden Fritz Andersens 1864-hymne har været indlysende klart, at der rent faktisk bor sangerhære i skovens dybe stille ro, og at der går fuglereder og -yngel til, hvis man sommerskover.

Fakta fra Gribskov

DOF's caretakergruppe for Gribskov har observeret, at der fra 2009 og ikke mindst i 2011 er skovet og fliset i markant øget grad i forhold til tidligere. Især er aktiviteterne i sommermånederne i fugle og dyrs yngletid trappet voldsomt op.

I 2011 har caretakerne i 11 konkrete og dokumenterede tilfælde fundet reder af rødrygget tornskade, som var ødelagt af flisning eller skovning. Bestanden af rødrygget tornskade i Gribskov er fra 2009 til 2011 gået tilbage fra 133 par til 99 par.

Også redesteder for sortspætte, hvepsevåge, duehøg, svaleklire og krikand er blevet negativt påvirket af sommerskovning og i flere tilfælde har de fåtallige ynglefugle forladt redestederne efterfølgende.

FAKTA

Stop for sommerskovning

DOF mener derfor – som vi også har udtalt det i såvel Vildtforvaltnings- som Skovrådet – at:

- 1) Skovningsarbejde i fuglenes yngletid (generelt 1/3 – 31/8), foruden at være meget uetisk, er i klar strid med bestemmelserne i EU-fuglebeskyttelsesdirektivet.
- 2) Der er stort behov for en tydeliggørelse af dette i lovgivningen og i Naturstyrelsens vejledning om gældende lovgivning.
- 3) Naturstyrelsen og andre offentlige myndigheder under alle omstændigheder bør gå foran med et godt eksempel og undlade skovningsarbejde i fuglenes yngletid. Hvis skovningsarbejde i yngletiden er uopsætteligt bør der ved evt. dispensation stilles krav om grundig gennemgang af alle træer og buske, forinden arbejdet påbegyndes, således at alle rede- og ynglesteder (inkl. omgivelserne) kan beskyttes mod ødelæggelse og forstyrrelse i yngletiden.

Under alle omstændigheder er det en god idé at underrette skovejeren, hvis du opdager en fuglerede. Så vil det under alle omstændigheder være 'forsætligt', hvis ejeren efterfølgende fældes træet, og dermed forbudt.

Henrik Wejding er medlem af DOF's hovedbestyrelse og DOF's repræsentant i Skovrådet.

I dette område i Gribskov blev to tornskade-reder ryddet og kvast ved flisproduktion. Foto: Per Ekberg Pedersen.

Det siger lovgivningen:

Fuglebeskyttelsesdirektivets* Artikel 5b pålægger medlemslandene at indføre forbud mod forsætligt at ødelægge eller beskadige alle i Europa forekommende vilde fuglearters reder og æg samt forbud mod at fjerne deres reder.

Dette krav er i dansk lovgivning gennemført i Vildtforvaltningslovens** § 6a, stk. 2, som siger, at "Fugles reder må ikke forsætligt ødelægges, beskadiges eller fjernes. Æg må ikke forsætligt ødelægges eller beskadiges", ligesom § 7, stk. 2 fastslår, at "Fugle må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden".

Lovens § 6a, stk. 3 giver desuden Miljøministeren hjemmel til at fastsætte regler om fældning af visse træer og forbud mod ødelæggelse eller beskadigelse af redesteder og yngle- eller rasteområder, og denne hjemmel er udmøntet i Artsfredningsbekendtgørelsens*** § 4, som for så vidt angår redetræer bestemmer, at:

- Kolonirugende fugles redetræer ikke må fældes i perioden 1. februar – 31. juli.
- Rovfugles og uglers redetræer ikke må fældes i perioden 1. februar – 31. august.
- Ørnes, sort storks og rød glentes redetræer ikke må fældes.
- Hule træer og træer med spættehuller ikke må fældes i perioden 1. november – 31. august. (med hule træer bør forstås træer med hulheder så store, at der er plads til en mejserede eller en stærerede)).

* Fuglebeskyttelsesdirektivet: Rådets direktiv nr. 79/409 af 2. april 1979, om beskyttelse af vilde fugle (med senere ændringer)

** Vildtforvaltningsloven: Lovbekendtgørelse nr. 930 af 24. september 2009 om jagt og vildtforvaltning (med senere ændringer)

*** Artsfredningsbekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. nr. 901 af 11. juli 2007 om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt.

Rødrygget tornskade han med føde til ungerne. Foto: Jens Kristian Kjærgaard.

Mere *LIFE* fra EU

Af Helge Røjle Christensen, foto: Jan Skriver.

Man hører ofte, at vi danskere slet ikke er klar over, hvor stor indflydelse EU har på vores hverdag. Sikkert er det i hvert fald, at fuglene i Danmark er helt intetanende om den hjælp, de rent faktisk får fra EU i deres hverdag.

LIFE+ er EU's støtteprogram for natur og miljø. Ordningen har 20 års jubilæum i år, og siden 1992 har 81 projekter i Danmark fået støtte fra LIFE. 34 af projekterne har handlet om naturforbedringer, mens resten er gået til miljø og formidling.

Skjern Å, Hulsig Hede, Veststadil Fjord, Tryggelev Nor, Odense Fjord og Holme-gaards Mose. Det er bare et udvalg af de danske fuglelokaliteter, som gennem årene

er blevet forbedret med støtte fra LIFE+. Hele handlingsplanen for truede engfugle, som DOF er arkitekten bag, har også fået liv takket være LIFE+. De to nyeste projekter foregår i Lille Vildmose og Sølsted Mose, som du kan læse om i artiklen på side 9.

Næsten 20 milliarder

Siden 1992 har LIFE-programmerne støttet over 3500 projekter i EU-landene med

et samlet beløb på omkring 2,5 mia. euro, næsten 20 mia. danske kroner.

Det lyder af mange penge, men LIFE+ udgør faktisk kun 0,3 procent af EU's samlede budget. Og beløbene bliver straks mere beskedne, når de fordeles ud på årlige bevillinger til EU's 27 medlemslande. For eksempel var der i 2011 omkring 35 mio. kroner til LIFE-projekter i Danmark. Normalt betaler EU op til 50 procent af et

Kongeørn over
Lille Vildmose.

Mere vand og flere fugle i Lille Vildmose – det er målet med et aktuelt LIFE-projekt i mosen.

Christian Hald-Mortensen på talerstolen ved en konference om EU's nye landbrugsreform, som de grønne organisationer holdt på Christiansborg i marts. Han viser en storke-uro, som blev givet i gave til alle konferencens oplægsholdere.

"Storken er et godt symbol på landbrugsstøttens påvirkning af fuglelivet. Det mest intensivt dyrkede land i EU, nemlig Danmark, har ingen storke tilbage. Mens man i Østeuropa stadig har tusinder af storke. Derfor skal vi have en grønnere landbrugs-politik for miljøet, klimaets og fuglelivets skyld", sagde Christian Hald-Mortensen blandt andet i sin tale.

Lobbyist for naturen

Christian Hald-Mortensen, 31 år, er ansat som politisk medarbejder i DOF og WWF Verdensnaturfondens danske afdeling under det danske EU-formandskab.

Hans opgave er at sikre maksimal gennemslagskraft for de grønne mærkesager – som for eksempel forslaget om at øge bevillingen til LIFE+-programmet.

"Som lobbyister skal vi være ligeså dygtige som statens og EU's egne embedsmænd. Men vi skal også være realistiske og spille med inde på banen, hvor beslutningerne træffes. Hvis vi står ude på sidelinjen og råber op med urealistiske krav, så bliver vi ikke taget seriøst", siger Christian Hald-Mortensen.

De grønnes nye EU-lobbyist er uddannet cand.scient.pol fra Københavns Universitet, har studeret i Bruxelles og har en Master in Public Administration fra USA, som modtager af det anerkendte Fulbright-stipendium. Han kommer fra en stilling i Klima- og Energiministeriet og kender derfor også til forhandlingsprocessen fra myndighedernes side.

"Nu sidder jeg så og forhandler på den anden side af bordet og repræsenterer to interesse-organisationer. Det er en spændende og lærerig afveksling", siger han.

De danske organisationer spiller naturligvis en særlig rolle under det danske formandskab, men Christian Hald-Mortensen arbejder tæt sammen med både BirdLife International og WWF's internationale afdelinger. Selv om der er lydhørhed hos det danske formandskab, så er det lige nu en vanskelig periode at opnå grønne fremskridt i EU:

"Især i de sydeuropæiske lande er den økonomiske krise så alvorlig, at der simpelthen ikke er penge på statsbudgettet til miljøforbedringer. Forhandlerne fra flere lande er for eksempel bange for, at en mere miljøvenlig landbrugsstøtte vil koste arbejdspladser i landbrugssektoren. Så vi knokler op af bakke på naturens vegne", siger Christian Hald-Mortensen.

projekts budget. Når det gælder naturprojekter og beskyttelse af arter og habitater, så kan LIFE+ dog betale helt op til 75 procent.

Flere penge til LIFE+

For Dansk Ornitologisk Forening og BirdLife International, så er flere penge til LIFE+ en af de vigtigste mærkesager under det aktuelle danske formandskab i EU. Mindst 1,0 procent af EU's budget bør fremover gå til LIFE+. Det vil svare til 1,4 mia. euro om året. Og der er et stort behov for pengene, når EU-landene i de kommende år skal leve op til kravene i EU's egne Natura-2000 direktiver. "En stigning i LIFE-midlerne fra 0,3 til 1,0 procent vil kun være en lille afbalancering af budgettet, men et stort skridt fremad for biodiversiteten i Europa", understreger BirdLife International.

Euro til højmoser

Af Helge Røjle Christensen, foto: Allan Gudio Nielsen.

Den sjældne Dyndsmerling.

Lille Vildmose 5,6 mio. kr. EU betaler 75 pct.

Sølsted Mose 1,9 mio. kr. EU betaler 60 pct.

Sådan er de økonomiske fakta om de seneste to LIFE+ projekter i Danmark.

Både Lille Vildmose i Himmerland og Sølsted Mose i Sønderjylland er udpeget som Natura 2000-områder, altså særligt værdifulde naturområder, der er beskyttet af EU's Natura 2000-direktiver (Habitatdirektivet eller Fuglebeskyttelsesdirektivet).

LIFE+ projekterne går i begge tilfælde ud på at forbedre højmosen som levested og skabe gunstige betingelser for de sjældne dyre- og plantearter, som er med på udpegningsgrundlaget. I Sølsted Mose drejer det sig ikke mindst om fisken dyndsmerling, som herhjemme kun forekommer i den sønderjyske mose. I Lille Vildmose drejer det sig blandt andet om fuglearterne trane, tinksmed, kongeørn og sort stork, hvoraf sidstnævnte desværre ikke yngler i området – endnu...

Sølsted skal genskabes

I Sølsted Mose er Tønder Kommune projektleder med Fugleværnsfonden og Naturstyrelsen som partnere. 80 hektar af mosen er et af Fugleværnsfondens reservater. Projektområdet er på knap 200 hektar og involverer 20 lodsejere. Målet er, at Sølsted Mose skal genskabes som aktiv højmose. I dag er området præget af nedbrudt højmose, skovbevokset tørvemose og mere trivielle naturtyper. Derfor skal vandstanden hæves, dræn og afvandingskanaler vil blive sløjfet, og der skal laves omfattende rydninger af uønsket opvækst af træer og krat, som gerne skal følges op med græsning.

Vildmosen skal udvides

I Lille Vildmose er Naturstyrelsen projektleder med Aage V. Jensens Fonde og Aalborg Kommune som partnere. Med i

projektet er også Lille Vildmose Naturfond, Lille Vildmoseforeningen og DOF Nordjylland med frivilligt arbejde. Lille Vildmose rummer Danmarks største rester af aktiv højmose, i alt ca. 2000 hektar. Men det oprindelige højmosereale udgjorde 5500 hektar, og LIFE-projektets mål er at genskabe højmose, blandt andet ved at hæve vandstanden. Derved skal arealet med aktiv højmose udvides med 40-70 procent (800-1400 hektar). De eksisterende højmoserester skal sammenbindes biologisk og hydrologisk, og der skal sikres stabile yngleføremster for fuglearterne på udpegningsgrundlaget. Blandt redskaberne er også udsætning af krondyr og udsprengning af sphagnum (tørvemos) for at kickstarte højmosedannelsen. Begge projekter løber frem til 2016.

Parti fra Sølsted Mose.

TRÆKFUGLE KENDER INGEN GRÆNSER

*Hedeøg han – en af de truede danske fuglearter, som har brug for hjælp både ude og hjemme.
Foto: Helge Sørensen.*

STØT DOF'S BESKYTTELSE AF:

- De danske agerlandsfugle
- Trækfugle der overvintrer i Vestafrika
- Sjældne og truede ynglefugle

Hedeøggen er et godt eksempel på, hvordan fuglebeskyttelsen er blevet international. DOF arbejder på at beskytte hedeøggens reder i Danmark. Men vi er også med til at skaffe ny viden om truslerne i vinterkvarteret i Vestafrika. Med et ekstra bidrag til DOF's naturbeskyttelse kan du gøre en forskel for fremtiden.

Faste månedlige bidrag sikrer, at DOF kan yde en stabil og langvarig beskyttelse.

Fugleværnsfondens reservat Tryggelev Nor på Sydlangeland er blevet et eldorado for lappedykkere. Her er det gråstrubet lappedykker. Foto: John Larsen.

FRISTEDER FOR FUGLENE

Mange af Fugleværnsfondens reservater er vådområder af stor naturmæssig og rekreativ værdi. Her genoprettes og beskyttes naturen til glæde for fuglene.

Fugleværnsfondens lokale, frivillige arbejdsgrupper udfører naturpleje og sørger for at vedligeholde fugletårne, gangbroer og andre faciliteter i reservaterne. Dermed får mange mennesker mulighed for at opleve og glæde sig over naturværdierne.

Fugleværnsfonden er en almennyttig fond stiftet af Dansk Ornitologisk Forening. Fonden forvalter i alt 860 hektar fordelt på 20 fuglereservater over hele Danmark.

ET FAST BIDRAG GIVER SKATTEFRADRAG

Det faste naturbeskyttelsesbidrag skal betales over Betalingsservice. Hermed bliver det også muligt for DOF at opgøre det samlede bidragsbeløb til SKAT en gang om året, så giveren kan få glæde af de nye skattefradragsregler. Læs mere om skattefradragsreglerne på www.dof.dk. Her kan man også læse om DOF's brug af telemarketing og sikkerheden ved oplysning om cpr. nummer og kontonummer over telefonen.

SIG JA ELLER NEJ – BRUG KUPONEN ELLER SEND EN MAIL

Du kan selv tilmelde dig naturbeskyttelsesbidraget i stedet for at blive kontaktet. Benyt kuponen eller send en mail med de samme oplysninger i – så sparer DOF en opringning. Du kan også bruge kuponen til at frabede dig en opringning.

- Jeg vil gerne give DOF et fast naturbeskyttelsesbidrag
- Jeg ønsker ikke at blive kontaktet om et naturbeskyttelsesbidrag
- Beløbet skal være inklusiv mit medlemskontingent (min. 100 kr./månedligt)
- Beløbet skal være eksklusiv mit medlemskontingent (min. 50 kr./månedligt)

Beløbet skal hæves i flg. rater (Færre rater giver færre administrationsomkostninger for DOF)

- Hver måned
- Hver anden måned
- Hvert kvartal
- Hvert år

**STØT
EN GLOBAL
NATURBESKYTTELSE
– JORDEN HAR
BRUG FOR
DET!**

BELØBETS STØRRELSE PR. RATE

NAVN

ADRESSE

POSTNUMMER OG BY

TELEFON EMAIL

PENGEINSTITUT

PENGEINST. REG. NR. KONTONUMMER

DIT CPR. NUMMER (SKAL UDFYLDES FOR AT BRUGE BETALINGSSERVICE OG FÅ SKATTEFRADRAG)

DATO OG UNDERSKRIFT

◀ Broget fluesnapper færdes hjemmewant i vinterkvarteret. Foto: Ole Amstrup.

Med trækfuglene i Ghana

Af Iben Hove Sørensen

Ligesom de foregående to vintre har DOF denne vinter været med trækfuglene i det vestlige Afrika, hvor arter som løvsanger, tornsanger, broget fluesnapper og rødstjert overvintrer. Tre frivillige ringmærkere har deltaget i arbejdet med at fange fuglene og oplære ghanesiske ringmærkere blandt personalet hos vores BirdLife-partner Ghana Wildlife Society (GWS).

I modsætning til tidligere har arbejdet i Ghana været fokuseret på et enkelt område denne vinter. Skovene og landområderne omkring byen Damongo har de seneste to feltsæsoner vist sig at være de mest givtige områder at arbejde i, og rent logistisk har projektet også gode forhold her. Afstanden mellem de tre ringmærkningslokaliteter er kort, og lokalbefolkningen har taget godt imod de fremmede *obrunis* fra Danmark. Michael Højgård Hansen beskriver mødet med ghaneserne således: "Det er tydeligt, at de lokale har svært ved

at forstå vores interesse for at se på fugle og nødvendigheden af at fange dem. Af og til har nogle drenge fulgt os omkring søen og nysgerrigt kigget i teleskop og håndkikkert. En dag fremviste en knægt os en fugleunge, han havde fundet - og forklarede, at han agtede at spise den. Det er tydeligt, at de lokale er vant til at se naturen som en kilde til overlevelse og ikke til fornøjelse".

Fornøjeligt samarbejde

I stedet for fire perioder af to ugers varighed har feltsæsonen denne vinter strakt

sig over to sammenhængende måneder, således at DOF og GWS har opholdt sig kontinuerligt i Damongo fra midten af januar til midten af marts. Ole Amstrup, Lars Hansen og Michael Højgård Hansen delte perioden mellem sig, og for to af ringmærkerne var turen et velkomment gensyn med projektet, medarbejderne fra GWS og skovene omkring Damongo. Projektet har desuden haft besøg af projektleder Iben Hove Sørensen samt Fabricio Pardo, en frivillig spansk ringmærker, som deltog i feltarbejdet i to uger. Tre bachelorstuderende og to ansatte fra

◀ I dette tørre, afbrændte terræn overvintrer europæiske trækfugle som bynkefugl, broget fluesnapper og løvsanger. Foto: Ole Amstrup.

Københavns Universitet (KU) har også opholdt sig i Damongo i løbet af felt sæsonen for at uddybe kendskabet til de europæiske trækfugles adfærd i vinterkvarteret. DOF's tre frivillige ringmærkere var alle involveret i arbejdet med radiotracking, og samarbejdet forløb eksemplarisk. Lars Hansen beskriver det således: "Mit ophold overlappede delvist med gruppen fra Københavns Universitet. Deres opgave var at mærke løvsanger og broget fluesnapper med radiotransmittere. Samarbejdet bestod i, at vi hjalp dem med at fange de fornødne fugle til projektet. Det gav et fornøjeligt samarbejde, hvor vi dagligt kunne være hinanden behjælpelige og udveksle erfaringer fra feltarbejdet".

Uventet bonus

En uventet bonus ved KU's tilstedeværelse var genfangsten af en løvsanger mærket i Sverige i september 2009. Løvsangeren endte dermed i nettet hos Mikkel Willemoes under sit tredje ophold i Vestafrika; en sensationel genfangst, som med en vis sandsynlighed indikerer, at også de danske løvsangere opholder sig i Damongo i løbet af vinteren. Vinterens ringmærkning bekræftede også, at broget fluesnapper vender tilbage til samme overvintringslokalitet år efter år. En genfangst i januar 2012 af en broget fluesnapper ringmærket på samme sted

Vi anvendte i denne sæson en lokal taxa til transport mellem Damongo og ringmærkningsstederne. Foto: Lars Hansen.

året før vakte stor jubel i lejren på Ole Amstrups fødselsdag: "Dagens fangst var en tornsanger og især en genfangst af en broget fluesnapper, som var mærket den 28. marts 2011 af Michael Højgård. Da det var min fødselsdag, havde jeg til aften inviteret de andre ud på byens fineste restaurant. Der blev skålet flere gange over den brogede fluesnapper. Og minsandten måtte vi også hæve glasset for de danske håndboldherrer, som vandt semifinalen ved EM". Alt i alt blev der fanget 86 europæiske trækfugle i Ghana i løbet af felt sæsonen. Arterne tornsanger og sivsanger var nye ringmærkningsarter for Damongo, og løvsanger var tilsyneladende noget mere talrig i området end tidligere set. Desværre havde dele af skovreservatet været udsat for massiv skovrydning og afbrænding, og

Sortmasket pirol (African Golden Oriole) er som mange af de afrikanske fugle et farvestrålende bekendtskab. Foto: Ole Amstrup.

det er således både med begejstring og en smule bange anelser, at DOF ser frem til felt sæsonen i vinteren 2012/13.

Iben Hove Sørensen er biolog i DOF og leder af Ghana-projektet.

KORT NYT

Verdens vigtigste skove

Alle naturlige skove er vigtige for biodiversiteten, men et hold forskere fra BirdLife International har nu sat navn på de skove i verden, som er allervigtigst at bevare af hensyn til truede fuglearter.

Top tre udgøres af skovene på Hawaii, skovene i østaten Palau i Stillehavet og skovene på de tropiske afrikanske øer São Tomé, Príncipe og Annobón. Beskyttelsen af disse skove er en af BirdLifes 10 vigtigste indsatser for at undgå udryddelse af flere fuglearter.

Kyst- og bjergskove i Sydamerika ligger også højt på listen, mens et område som Amazonas med et stort antal fuglearter scorer relativt lavt i undersøgelsen, fordi mange fuglearter i Amazonas stadig har en stor udbredelse.

Ny aftale om tropisk skov

BirdLife International har indgået en aftale med tømmerindustrien om at beskytte de tropiske skove. Den såkaldte Memorandum of Understanding skal fremme samarbejdet om bæredygtig skovdrift og beskyttelse af skovenes biodiversitet. Det er organisationen International Tropical Timber Organisation, ITTO, som repræsenterer tømmerindustrien i de tropiske skove.

"Denne aftale er et vigtigt redskab, og den vil hjælpe ITTO og BirdLife International med at nå det fælles mål om at fremme beskyttelse og bæredygtig drift af tropiske skove og den enorme biodiversitet, som er afhængig af skovene", siger ITTO's administrerende direktør Emmanuel Ze Meka.

Kilde: World Birdwatch

Fuglekoret er på sit højeste. Naturvejleder Allan Gudio Nielsen giver her inspiration til fordybelse i fuglesangen.

Rørsangerens sang er skrattende og næsten uden toner. Fuglen "skræller kartofler".

Af naturvejleder Allan Gudio Nielsen, Fugleværnsfonden, foto: Jan Skriver.

Hvorfor synger fuglene?

Fuglehannernes sang har flere formål. Den tiltrækker hunnen: "Jeg er en ledig han. Kom og par dig med mig". Den advarer også de andre hanner: Her er jeg! Hold jer væk fra min hun og mit territorium". Hannerne kan også duellere på sangen: Kan en han afbryde og

overdøve en anden han, så er der en god chance for, at han får besøg af dennes mage. For hunnen indeholder sangen et væld af vigtige oplysninger. En varieret sang fortæller hunnen, at det er en erfaren han, og disse foretrækkes frem for unge hanner. Sangen giver også oplysninger om ter-

ritoriets beskaffenhed. Den gærdesmutte han, som tidligt om morgenen kan synge før de andre hanner, må aftenen forinden have spist sig mæt og dermed sidde i et territorium med rigeligt føde – også til parrets kommende unger. Uden mad og drikke, dur helten ikke...

Den sydlige blåhals er en forholdsvis ny sanger i fuglekoret herhjemme – og en rigtig dygtig en af slagsen.

Kend forskel på sangerne

Det er en spændende udfordring at lære sig selv at kende de forskellige fuglearters sang fra hinanden. Faktisk er det bedst at starte i det tidlige forår, hvor kun få fugle synger, men det kan nås endnu. Man kan øve sig derhjemme med fuglesang på CD. Men det vigtigste er at komme ud i naturen, fx på en af DOF's mange fugleture, hvor kyndige fuglekendere kan hjælpe med gode historier, som gør det lettere at huske forskel: Bogfinkens sang kan "oversættes" til: "Det det det kan jeg sige lige så tit det skal være".

Gulspurven tæller: "1-2-3-4-5-6-syyyyyyv", ringduen kurrer "Der er tyve i skoven, skovfoged", og torsangeren kvidrer "Vil I, vil I, vil I bare SE".

Så er også de arter, der lyder som noget bekendt fra dagligdagen: Jernspurven synger som en usmurt trillebør, havesangeren som en rislende bæk og rørsangeren skræller kartofler. Sæt dig et mål om at lære en ny sang eller to om ugen, så får du snart orden i det store fuglekor.

Lav dit eget fuglekor

Det er ofte rødhalsen, der begynder at synges tidligst om morgenen. Bortset naturligtvis fra de arter, der synger hele

natten. På en morgentur til reservatet Vaserne i Nordsjælland begyndte rødhalsen at synges 72 minutter for solopgang, syv minutter senere startede sangdroslen, og 10 minutter senere lød de første strofer fra en solsort. De fleste arter begynder at synges fra omkring en halv time før sol-

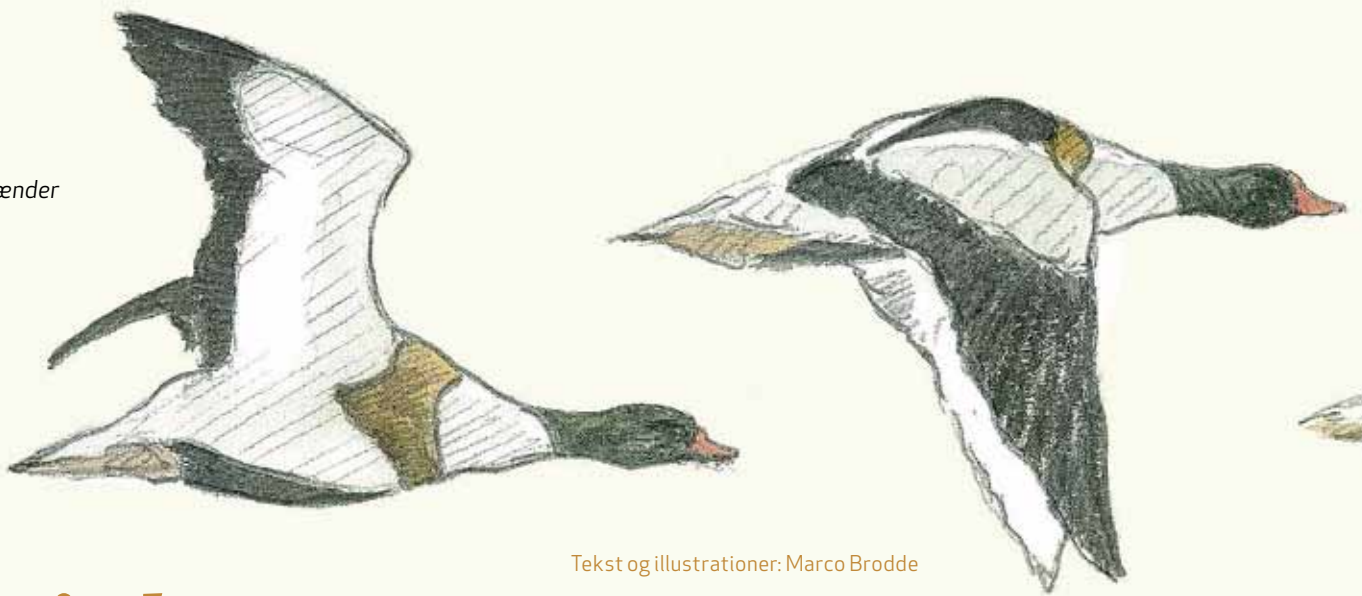
opgang, men spætmejsen var den morgen den sidste, blot fem minutter før solen kom på himlen.

Hvis du selv prøver at stå op et par timer for solopgang og tager uret med ud i naturen, så kan du tjekke, om fuglene står op på samme måde hjemme hos dig.

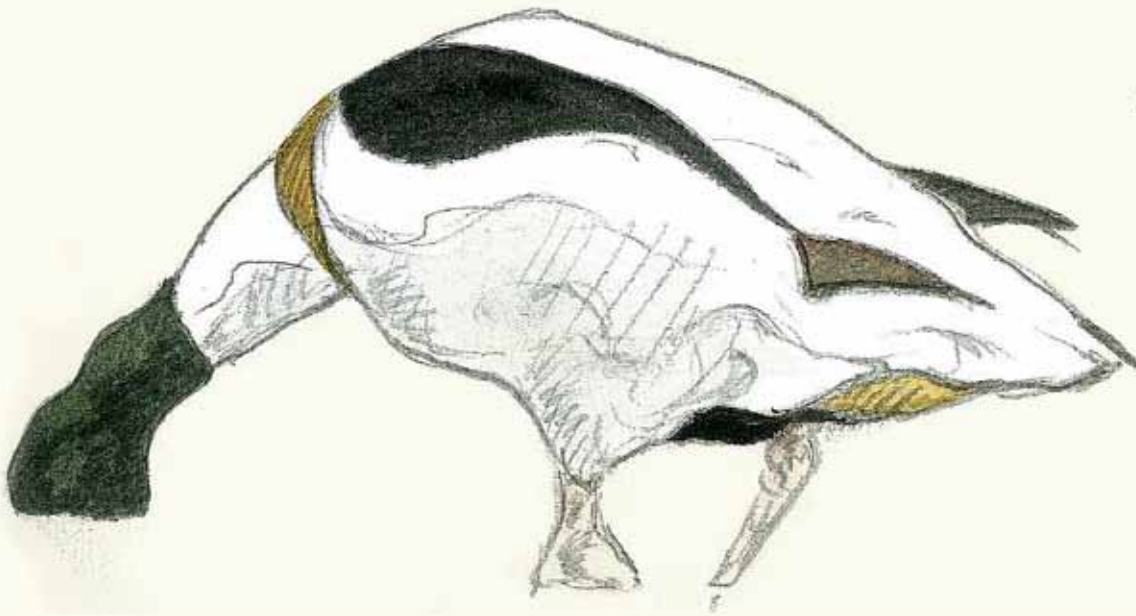
Havesangeren lyder som en rislende bæk – i vore øren.

Gravænder

Tekst og illustrationer: Marco Brodde

Gåden om gravvænderne

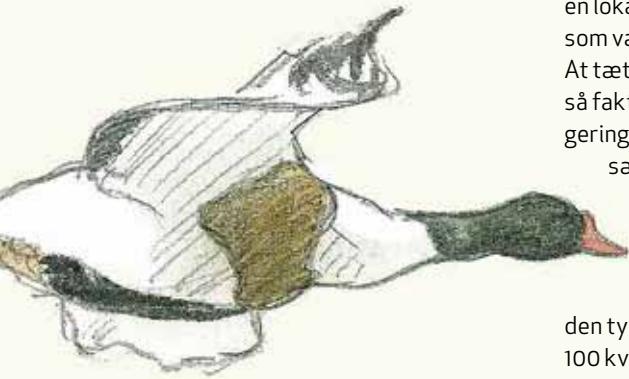

Halvdelen af alle gravvænder samles i Vadehavet for at fælde svingfjer. Men de smukke ænder er ramt af en mystisk tilbagegang.

Når Vadehavets natur skal beskrives, hiver man gerne de dyre ord op af posen. Tillægsord som unik, storslået og uhyre værdifuld er almindeligt brugte, når talen falder på det fælles danske, tyske og hollandske landskab. Det er almindelig kendt, at Vadehavet ligger centralt placeret på en af klodens mest

benyttede trækruter, den såkaldt østatlantiske, og at dette spiller en betydelig rolle for en lang række fuglearter. Men den stædige spørger vil fortsætte: Jamen, hvorfor spiller de talrige andre vådområder i Europa og England ikke en tilsvarende rolle for fuglene? Der er intet galt med spørgsmålet. For der findes masser af vigtige vådområder på

ruten. Det er heller ikke det ellers så berømte tidevand, der i sig selv er unikt. Det er derimod størrelsen og sammenhængen. Der findes faktisk ganske mange små vadehave f.eks. i England og Frankrig. Ja, selv inden for vort eget lands grænser kan vi finde områder, der minder om. Men områderne er meget mindre end det, vi

kender som Vadehavet, og som strækker sig fra Den Helder i Holland til Blåvandshuk Huk i Danmark. Dette landskab har en udbredelse, der er 16 gange større end det næststørste lignende område i Europa, der findes i England. Og jo, alle områderne har betydning for fuglene. Men det siger sig selv, at de største områder kan huse de største mængder fugle. Og intet naturområde kommer i nærheden af at tilbyde plads og fødemængder i et omfang som Vadehavet. Hvorfor adskillige arter da også forekommer i antal, der langt overstiger kriterierne for såkaldt international betydning.

200.000 gravænder

En sådan art er gravanden. Selv når man deler Vadehavet op i mindre regionale eller sågar lokale områder, kan gravanden

optræde i antal, der overstiger 1 % af verdensbestanden. Denne ene procent på en lokalitet er nok til at udpege lokaliteten som værende af international betydning. At tæt ved samtlige gravænder i Verden så faktisk bruger Vadehavet som fourageringsområde, fælde- eller yngleplads sætter tingene i perspektiv.

Den smukke, men lidt ejendommeligt udseende gravand foretrækker dog tilsyneladende en særlig plet i Vadehavet omkring den tyske ø Trichen. Arealet på omkring 100 kvadratkilometer nord for Elbens munding samler intet mindre end halvdelen af denne verdens gravænder, når disse fælder i sensommeren. Op mod 200.000 gravænder søger her til Schleswig-Holstein og mister under fældningen evnen til at flyve. De er dermed afhængige af rolige områder, hvor de ikke forstyrres af f.eks. sejlads eller rovdyr. Det har DOF's Birdlife-partner i Tyskland, NABU, naturligvis længe været opmærksom på. Men noget er helt galt nord for Elben. Siden 2000 er flokkene af fældede gravænder reduceret med hele 40 %. De ynglende gravænder i regionen har tilsyneladende også problemer. Hvor stor tilbagegangen i ynglefuglebestanden er, forsøger man nu at klarlægge.

Uforklarlig tilbagegang

Hos NABU kigger man yderst bekymret til. Uden at turde give nogen skråsikker forklaring på gravandens krise. Registreringen af det samlede Vadehavs rastefugle har været effektiv, siden de tre landes regeringer samledes om et fælles overvågningsprogram. Så man har godt styr på, hvis nogle arter pludselig begynder at fordele sig på nye måder indenfor de tre Vadehavslande. Dette er ikke tilfældet hos gravanden. Nedgangen modsvares ikke af flere fugle på andre lokaliteter i det øvrige vadehav. I hvert fald slet ikke i et forhold,

der beroliger de tyske ornitologer. Ej heller kan NABU påvise nogle store ændringer i trusselsbilledet omkring Trichen og Mittelplatte, som området kaldes. I umiddelbar nærhed af fældeområdet søges efter olie, men det er ikke noget nyt. Med sin nærhed til Elben og de tyske halliger er her naturligvis også et vist pres fra sejlads og fiskeri. Alt sammen aktiviteter, der potentielt truer grundlaget for fældede fugle i tusindvis. Domenic Cimiotto fra NABU kan ikke pege på, at nogle af disse aktiviteter er taget til eller har ændret karakter. "Gravænderne har tidligere flyttet deres fældeplader i det tyske vadehav omkring Elbens munding, det er ikke usædvanligt. Men vi kan ikke forklare den hastige tilbagegang, som vi er vidne til i disse år", siger Domenic Cimiotto.

DOF følger med

Derfor har NABU igangsat et projekt, der skal forsøge at finde svar på gåden om gravænderne. Som vi efterhånden kender det fra mange arter, udstyres enkelte gravænder nu med satellitsendere, der kan afsløre, hvor ænderne befinder sig, og hvor lang tid de benytter de enkelte lokaliteter. I 2011 fik tre lokalt ynglende gravænder derfor en elektronisk sladrehanke på 30 gram spændt på kroppen. Tonja, Diva og Kati, som de tre hunner blev døbt, gik dog en hård tid i møde. Selvom den seneste vinter ikke var nær så hård som de to forrige, gik is og sne i februar hårdt ud over nogle tusinder strandskader, der blev fanget af kulden i Schleswig-Holstein. Og to af de tre satellitmærkede gravænder måtte lade livet sammen med strandskaderne. Så nu må Dominic Cimiotto og NABU i gang igen. I den kommende sæson vil man satse på hannerne, der er større og formentlig mere robuste i vinterkulden. Så må man leve med, at hannerne er sværere at indfange i forhold til de rugende hunner. Udfordringerne er mange, når man arbejder med fugleforskning. I DOF følger vi med

spænding tyskernes projekt, der i høj grad kan gøre os klogere på vores egen del af Vadehavet. Og fuglene kender som bekendt ikke til landegrænser.

Slet ikke i et område, hvor den eneste synlige markering af grænsen er et sømærke på en sandbanke.

Marco Brodde er naturvejleder i Vadehavet og næstformand i DOF

Af Helge Røjle Christensen

Nationalparker i krise

Den 22. august 2008 var der folkefest med 3000 gæster ved bredden af Nors Sø i Thy. Daværende statsminister Anders Fogh Rasmussen indviede Danmarks første nationalpark:

"Thy er på alle måder en flot og værdig frontløber for de danske nationalparker. Den første i rækken af i alt fem planlagte parker. Det er en milepæl for dansk natur, som vi alle kan være stolte af", sagde statsministeren dengang.

Den 7. marts 2012 mødes en lille flok mennesker få kilometer derfra i anderledes ydmyge omgivelser på Nors Kro. Danmarks Naturfredningsforening har kaldt til møde om en supplerende fredningssag for den nærliggende Vandet Sø. Formålet

er at få et forbud mod surfing på søen. Vandet Sø er en del af Nationalpark Thy, endda udpeget i nationalpark-planen som zone for stille naturbrugere. Men det har ikke været nok til at forhindre en fritidsaktivitet, som potentielt kan være stærkt forstyrrende for søens rige fugleliv. Så meget "milepæl for dansk natur" var der altså reelt i nationalparken. Naturfredningsforeningen må i stedet forsøge sig med det gode gamle fredningsredskab i håbet om at sikre fred for fuglene på Vandet Sø.

Formidling er også vigtig

Historien om surfing på Vandet Sø er et eksempel på, at nationalparker i Danmark ikke automatisk betyder bedre naturbe-

skyttelse - eller mere natur for den sags skyld. Ikke endnu i hvert fald. Men Dansk Ornitologisk Forenings repræsentant i bestyrelsen for Nationalpark Thy, Jan Skjoldborg Kristensen, er alligevel glad for nationalparken:

"Den har betydet meget for formidlingen af den natur, som vi er så stolte af heroppe. For mig er det fint, at der kommer både to og tre gange så mange gæster på grund af nationalparken, for vi kan styre færdslen, så folk ikke forstyrrer fuglelivet. Og det er helt afgørende for naturbeskyttelsen, at befolkningen kommer ud og får forståelse for naturens værdier", siger han.

Jan Skjoldborg Kristensen ærgrer sig dog over sagen om Vandet Sø, og han

Vandet Sø er en del af Nationalpark Thy, og så skulle man måske tro, at søens rige fugleliv ville få fred for forstyrrende surfing på vandfladen. Men nej. Foto: Helge Røjle Christensen.

En nationalpark er droppet, en anden hænger i en tynd tråd. I de tre eksisterende nationalparker skal der kæmpes hårdt for at opnå forbedringer for naturen.

konstaterer, at det indtil videre har været begrænset med konkrete naturforbedringer som følge af nationalparken. Her i år er der dog kommet en del natur på budgettet. Som et eksempel nævner DOF's repræsentant i bestyrelsen, at nationalparken betaler 200.000 kroner til et nyt afløbssystem på Agger Tange, som skal sikre optimale vandstandsforhold for de truede engfugle som brushane, engryle og stor kobbersnepe.

Svær start på Mols

Også fra Nationalpark Mols Bjerge, som blev indviet i 2009, lyder der nu lidt mere optimistiske toner efter en meget svær start: "Naturen har overhovedet ikke været prioriteret i forløbet omkring Nationalpark Mols Bjerge. Det hele er gået op i friluftsliv, erhvervsliv og turisme tilsat en masse interne magtkampe mellem bestyrelses-

medlemmerne". Det konstaterer Kent Olsen, som er biolog og DOF's repræsentant i Nationalparkrådet. DOF er ikke med i selve bestyrelsen for nationalparken på Mols. "Der er vedtaget en Nationalparkplan, som er blottet for visioner og konkrete fremstød for naturen. Vi kan derfor kun glæde os over, at der i Mols Bjerge i forvejen er udpeget en del Natura 2000-områder, som sikrer en vis beskyttelse af arterne og naturtyperne. Nationalparken gør det ikke dårligere, men det er trist, at det ikke bliver bedre", siger Kent Olsen. Når han alligevel ser det første håb i en lang molbohistorie om nationalparken, så skyldes det nedsættelsen af en naturgruppe og bestyrelsens beslutning om her i foråret at afholde en workshop. Her vil oplægsholdere fra tre ekspertgrupper: myndigheder, forskere og erhvervet give deres bud på mulighederne for at forbedre naturindholdet i parken.

"Det er første gang, bestyrelsen overhovedet har været villig til at sætte naturen på dagsordenen i Nationalpark Mols Bjerge", siger Kent Olsen.

Gode takter i Vadehavet

I landets yngste nationalpark i Vadehavet, som blev indviet i 2010, er DOF også repræsenteret i bestyrelsen. Her er nationalparkplanen netop sendt ud i høring: "Der er mange gode takter i planen, siger Marco Brodde fra Fanø, som er næstformand i DOF. "Det har haft stor positiv betydning, at kommunerne ved Vadehavet har spillet ud med en række ambitiøse forslag til naturprojekter. De er kommet med i nationalparkplanen, og der er vel og mærke også projekter i baglandet indenfor digerne. Det er helt afgørende, at nationalparken fører til naturforbedringer inde i marsken. Det er selvfølgelig også her, vi ser interessemodsetningerne mellem landbrug og natur, og da alt skal gennemføres på frivillig basis, så er udviklingen helt afhængig af en vedholdende nationalparkbestyrelse og velvillige landmænd, siger næstformanden. Den ny nationalparkplan for Vadehavet indeholder også et væld af forslag

Folk og fugle i Nationalpark Vadehavet. Her er det en flok islandske ryler. Foto: Marco Brodde.

om markedsføring og friluftaktiviteter, ligesom man har set det ved de andre nationalparker:

"Men turismen og færdslen reguleres via Vadehavsbekendtgørelsen. Så i DOF har vi tillid til, at nye rekreative aktiviteter vil ske på et bæredygtigt grundlag", siger Marco Brodde.

Skjern Å og Nordsjælland

De seneste positive meldinger fra de eksisterende nationalparker ændrer dog ikke ved, at Folketingets store plan for fem danske nationalparker reelt er i krise. Forligspartierne valgte i marts at droppe Nationalpark Skjern Å på grund af en strid om landbrugsjord. Det er også forholdet til landbruget, der

giver problemer i Kongernes Nordsjælland, som dog har fået en ekstra chance:

"Det er fint, at man prøver endnu engang. Men jeg tror ikke rigtig på det", siger John Dreyer Andersen, der er formand for DOF Nordsjælland.

"Det er højst 35 landmænd og lodsejere med jord i nationalparken, som blokerer

Der er masser af naturkvalitet i nationalparkerne, som her traner i Thy. Men det er foreløbig småt med konkrete forbedringer som resultat af nationalparkerne. Fotografen Jens Kristian Kjærgaard har sammen med naturvejleder Karsten Bjørnskov udgivet den meget roste fotobog: "Nationalpark Thy - natur i særklasse".

for den store løsning i Nordsjælland. Men de er til gengæld så hardcore modstandere, at det nærmest virker som en religion for dem. Jeg tror ikke, at de lader sig omvende på den planlagte bustur til kolleger i Nationalpark Thy. Men jeg håber, at jeg tager fejl, for et stort flertal af den lokale befolkning bakker op om nationalparken, og det samme gør de nordsjællandske kommuner. Faktisk kan det undre, at man rask væk eksproprierer jord til alle mulige formål i kommunerne, mens man intet kan gøre her, hvor der virkelig er store interesser på spil for samfundet”, siger John Dreyer Andersen.

Forudsigelig krise

Set i bagklogskabens så ulideligt klare lys er det forudsigeligt, at de danske nationalparker er kommet i krise:

”Selve loven er simpelthen for svag og udvandet. Det kritiserede vi allerede, før den blev vedtaget”, siger DOF’s formand Egon Østergaard.

”Der er otte formål med loven, men de er ikke prioriteret. Derfor er det måske ikke så mærkeligt, at man lokalt prioriterer økonomiske interesser over naturbeskyttelsen. Ikke mindst i landets yderområder i en krisetid. Men det betyder jo, at de danske nationalparker ikke giver det bidrag til bevarelse af den truede biodiversitet, som man kunne have håbet på”, siger formanden. DOF, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet holdt i marts en konference med det formål at give nationalparkerne en ny start i Danmark. Men det er tvivlsomt, om det lykkes. Miljøminister Ida Auken har nemlig indtil videre afvist nye

Rødrygget tornskade er en af karakterfuglene i de åbne områder af Nationalpark Mols Bjerge. Foto: Jens Kristian Kjærgaard.

forslag om nationalparker herhjemme med henvisning til, at der skal være lokal enighed, og at landbruget og de grønne organisationer skal være i god dialog, inden nye parker kan udpeges. En oplagt mulighed som de tre grønne foreninger er enige om, er nationalparker på havet, hvor der ikke er de samme konflikter med landbruget. ”Vi skal selvfølgelig fortsætte arbejdet med at få mest muligt ud af de eksisterende nationalparker og derudover sætte vores lid til, at politikerne leverer bedre resultater med den kommende Naturplan Danmark og de mange handleplaner for Natura 2000-områderne. Der skal skaffes mere plads til naturen i Danmark, hvis vi skal nå målet om at stoppe tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed i 2020”, siger Egon Østergaard.

Brandts Legat til dansk ornitolog

Ornitologen Lars Maltha Rasmussen har fået 30.000 kroner fra Brandts Legat til beskyttelse af Dansk dyreliv. Lars Maltha Rasmussen får legatet for sit ”meget store og mangeårige arbejde med at sikre de danske hedehøge og naturen i Vadehavet, hvor du vedholdende har samarbejdet med lokale landmænd med hedehøgereder på deres marker og argumenteret imod (andre) landmænds intensivisering af driften på engjordene i marsken og imod en alt for intensiv jagt i området”, som det udtrykkes i begrundelsen fra fondsbestyrelsen. Brandts Legat er opkaldt efter Ernst Vilhelm Brandt (1880-1957), som var maler, illustratør og forfatter. Legatet gives til personer, der har ydet en fremragende og entusiastisk indsats

for dansk dyreliv. Blandt ornitologer er legatet tidligere givet til Carl Weismann, Arne Jensen, Per Ketil, Hans Erik Jørgensen, Uffe Gjør Sørensen, Lorenz Ferdinand, Hans Johansen, Anders Holm Joensen og Hans Meltofte.

Stor fremgang for vandrefalke

Hele syv par vandrefalke ser ud til at yngle i Danmark i år. Det drejer sig om tre par på Bornholm, to par på Møns Klint, et par på Stevns Klint, og så det første par ynglende vandrefalke i Jylland siden 1940'erne. Efter flere års tilløb har et par nu etableret sig i en redekasse på Skærbækværket mellem Kolding og Fredericia. Kassen er sat op i et samarbejde mellem DOF og Skærbækværket.

Af Helge Røjle Christensen

Han vil viben

Niels Andersen fra Svendborg har undersøgt vibernes problemer på sin hjemegn

"Jeg er vokset op på en gård på Fyn. Her blev vibeskriget syet ind i hjernebarken under den obligatoriske roehakning. Den voldsomme bestandsnedgang har gjort mig ked af det, for viben er blevet en kær del af mit liv", siger Niels Andersen.

◀ Niels Andersen klar til viberne.
Foto: Eva Clemmensen.

◀ Vibe ruger i mark med nysået vårsæd.

Foto: Jørgen Dam.

Bevæbnet med kikkert og stige på cyklen har DOF's kommunerepræsentant i Svendborg Kommune gjort sin helt personlige indsats for de truede viber i det danske landskab.

Stigen er med, så Niels Andersen kan komme lidt til vejrs og få overblik over de marker, hvor viben stadig yngler. Det er desværre ikke ret mange steder: "Sidste år kunne jeg kun finde viber i seks markblokke på i alt 91 hektar af det 1800 hektar store område, som jeg undersøgte", fortæller Niels Andersen.

Kun en halv unge pr. par

Kun en tyvendedel af landbrugslandet på Sydfyn havde altså ynglende viber. Det blev til 18-19 par i alt, som Niels Andersen besøgte 15 gange i ynglesæsonen fra 20. marts til 25. juni, altså i praksis cirka en gang om ugen. På den måde har Niels Andersen levet med i vibernes ynglesæson og samtidig fulgt nøje med i markdriften på ynglepladserne.

"Det blev desværre kun til mellem 7 og 10 udføjne unger. Det giver en ynglesucces på omkring en halv unge pr. ynglepar, og det er alt for lidt til at vedligeholde bestanden. Viben skal gerne producere 1 unge pr. par hvert år for at opretholde en stabil bestand", siger Niels Andersen.

Vil Danmark viben?

På landsplan er tre ud af fire viber forsvundet siden 1975, og tilbagegangen fortsætter tilsyneladende. Omkring år 2000 blev Danmarks vibestand estimeret til at være 30.000 – 45.000 par.

"Men nu er der nok kun 20.000 tilbage", vurderer Niels Andersen. Hans undersøgelser på Sydfyn bekræfter, at det er mangel på dynamik og fugtige lavninger i landskabet, som giver viben problemer på ynglepladserne.

"Hvis vi vil viben i Danmark, så må vi ændre på landbrugsdrift og tilskudsordninger. Det skal gøres attraktivt for landmændene at skabe dynamik i landskabet med lærke- og vibepletter på markerne og stoppe med at dræne og opdyrke fugtige lavninger", konkluderer Niels Andersen.

Du kan læse meget mere om Niels Andersens undersøgelser på www.pandion.dof.dk

Biolog Timme Nygaard fra Fuglenes Hus introducerer en af de nye tællemetoder i Atlas-projektet. Foto: Michael Borch Grell.

Årsmøde for de aktive

Dansk Ornitologisk Forenings helt store styrke er de mange dygtige feltornitologer landet over, som laver seriøse fugleundersøgelser i deres fritid. Det gælder for eksempel caretakerne, som enkeltvis eller i grupper overvåger de vigtigste arter og fuglelokaliteter. Og det gælder punkt-tællerne, som år efter år tæller fugle på faste ruter sommer og vinter, og dermed skaber grundlaget for et af de bedste overvågnings-redskaber i Danmarks natur.

Hvert år holder DOF et fagligt årsmøde for de aktive i foreningens projekter. I år foregik det i Nymindegab i marts, og et af emnerne var den kommende Atlas-undersøgelse af Danmarks fugleliv. Med Atlas-undersøgelsen skal de danske ynglefugles udbredelse kortlægges for tredje gang siden 1970'erne. Der bliver brug for mange frivillige fugletællere i Atlas-projektet, som også vil gøre flittigt brug af den nyeste IT-teknologi. Derfor var en del af årsmødet afsat til introduktion af de nye tællemetoder i Atlas-projektet.

Der gøres klar til praktisk øvelse i felten.

Foto: Jørn Henrik Larsen.

Af Charlotte Mathiassen

Håbets skov

Udsigten fra projektets hovedlejr over en sø med regnskoven i baggrunden. Foto: Charlotte Mathiassen.

Harapan er et af de sidste områder med lavlandsregnskov på den indonesiske ø Sumatra. DOF er med i et internationalt projekt, som skal sikre skovens fremtid. Charlotte Mathiassen fortæller her om projektet.

Hovedgaden i lejren. Foto: Charlotte Mathiassen.

Jeg blev ansat som antropolog i DOF i begyndelsen af 2012 for at tage mig af DOF's indsats for samarbejde med lokalbefolkningen i Harapan i det sydøstlige Sumatra i Indonesien. Harapan, der betyder håb, er et

regnskovsområde på 100.000 ha. Harapan programmet udspringer da også af håbet om at sikre et af Sumatras sidste større regnskovsområder. I år 1900 var der 16 mio. ha lavlandsregnskov på Sumatra, i dag er der måske kun 300.000 ha tilbage.

Med skoven forsvinder truede dyrearter, og de oprindelige folk, der bor i skoven, mister deres livsgrundlag. Det meste af Harapan er i dag sekundær skov, men skoven har en høj grad af intakt biodiversitet med bl.a. tigre, tapirer, elefanter

og 304 identificerede fuglearter (se listen på <http://harapanrainforest.org/birds/>)

50 mio. fra Danida

I 2008 indgik britiske Royal Society for the Protection of Birds (RSPB) og den indonesiske partner, Burung (BirdLife Indonesien), aftale med den indonesiske regering om at få Harapan i koncession i 99 år med det formål at beskytte og genetablere skoven. Siden 2011 har Harapan modtaget 50 millioner kroner i støtte fra Danida. Sammen med Burung, der har det overordnede ansvar, RSPB og Skov og Landskab fra Københavns Universitet er DOF med til at udføre de Danidastøttede aktiviteter. En af de store udfordringer er de mange illegale bosættere, en anden er at integrere den lille oprindelige befolkningsgruppe, Bathin Sembilan, der traditionelt lever i skoven. DOF skal være med til at styrke projektets partnerskab med fattige bosættere især i den nordlige og østlige del af Harapan, der er villige til at lave aftaler om at flytte til såkaldte 'udviklingsområder' og der dyrke afgrøder, der ikke belaster skoven.

Gibbonsang og rottebesøg

I begyndelsen af februar tog jeg via provinshovedstaden Jambi i det østlige Sumatra for første gang til Harapan. Hoved-

lejren ligger ca. 3 timers kørsel fra Jambi. Den sidste tredjedel af vejen er en jordvej, der bliver meget mudret, når det regner, og det gjorde det med jævne mellemrum i de fire uger, jeg var der. Projektet har her kontorer, og her bor mange af de ansatte. Lejrens forfaldne træhuse nærmer sig det primitive, men der er gang i byggeaktiviteterne og om ikke alt for længe, skulle der være ordentlige beboelser, kontorer, laboratorier, kantine, bibliotek mm. Det første indtryk af lejren, der ligger ved en lille sø, er rødbrun lerjord, fugtig varme og alt det grønne fra skoven på den ene side og en vidtstrakt oliepalmeplantage på den anden. Ja og så gibbonabernes sang. Der er internet og telefonforbindelse, men i det værelse, jeg boede i, var der også fri adgang for naturen gennem et hul i gulvet, rottebesøg hver nat og et mildest talt nedslidt badeværelse. Der er problemer med at finde ordentligt vand. I øjeblikket kommer det fra søen, og det er helt mørkebrunt og ikke det mest appetitvækkende at hælde over sig selv.

Risiko for voldelige konflikter

Jeg havde regnet med, at jeg skulle ud og snakke med bosætterne og finde ud af, hvorfor de er der, og hvordan de ser deres fremtid i Harapan. Desværre gik det ikke

helt sådan. Jeg er afhængig af min lokale partner for at komme i felten. Dels har han adgang til transport, kender projektområdet og taler sproget, dels er projektets ledelse ikke meget for at lade sådan nogle vesterlændinge rende rundt alene i projektområdet. Der er et reelt sprogproblem, fordi forbavsende få indonesere taler engelsk, og jeg taler ikke bahasa indonesia. Man er dog også reelt bange for, at der kan opstå voldelige konflikter med nogle af tilflytterne. Der er en del fattige, der er kommet fra andre dele af Indonesien i de sidste par år for at søge lykken. Men der er også mange spekulanter, der betaler arbejdere for at fælde skoven og tilplante dem med lukrative kontantafgrøder. Det er et komplekst problem, fordi regeringen ikke håndhæver lovgivningen, og mange af de fattige, til dels med støtte fra lokale og internationale NGO'er føler, at de har ret til jorden. Bl.a. er der en gruppe i det østlige Harapan, der støttes af Indonesiens bondeorganisation SPI i at afvise at samarbejde med programmet, selvom det har retten på sin side. Det er indlysende, at problemerne med spekulanterne ikke kan løses på anden måde, end ved at de forsvinder, og det kan kun ske, hvis regeringen sætter handling bag ord.

Blandt de 304 fuglearter i Harapanskovene er hele 75 på rødlisten over truede, sårbare eller næsten truede arter. Der er blandt andet 9 arter næsehornsfulge (hvoraf 6 er næsten truede) og 18 arter spætter (2 næsten truede). Den truede sundastork (storm's stork) findes også i området. Fuglene her er tv. argusfasan (great argus) og th. båndet grønspætte (banded woodpecker). Foto: Jacob Wijpkema.

Skovhugst i udkanten af Harapan.
Foto: Charlotte Mathiassen.

En familie af Bathin Sembilan-folket, som traditionelt lever i skoven. Foto: Charlotte Mathiassen.

100 vagter uden våben

Programmet har ansat mere end 100 vagter til at overvåge skoven, men de har ikke våben eller andre muligheder for at tvinge de indtrængende til at forsvinde, og ofte har de heller ikke overblik over ødelæggelserne. Man vil derfor så snart som muligt gå i gang med at overvåge Harapan fra luften. Lokalregeringen er begyndt at kortlægge de illegale bosættelser, så man kan se størrelsen på de enkelte jordlodder, hvad der plantes, og hvem der gør krav på dem. Projektet håber at kunne indgå aftaler med familier, der maksimalt gør krav på 2 ha jord, ved bl.a. at tilbyde dem brugerrettigheder, adgang til uddannelse og sundhed. Endnu er man ikke nået særligt langt i processen, bl.a. fordi der mangler viden om, hvem de illegale bosættere er, deres økonomiske situation, og hvad der kan få dem til at flytte. Samtidig med kampen mod den illegale indtrængning i skoven bruger programmet mange ressourcer på at genoprette den. Der er bl.a. lavet planteskoler med lokale træsorter forskellige steder i Harapan. Ifølge programmets skovfolk er der faktisk gode muligheder for at genoprette skoven, hvis den bare får lov at være

Gæster ved indvielsen af en skole. Foto: Charlotte Mathiassen.

i fred efter at have fået lidt fødselshjælp i de mest afskovede områder. Man er også så småt gået i gang med at identificere de mange dyre- og plantearter for bedre at kunne dokumentere Harapans betydning for bevarelsen af Sumatras biodiversitet. Endnu står vi kun ved begyndelsen. Men

hvis det lykkes, kan Harapan netop på grund af sin lange tidshorisont blive en enestående mulighed for at afprøve nye måder at bevare verdens tropeskove på.

Charlotte Mathiassen er antropolog og ansat som international medarbejder i DOF.

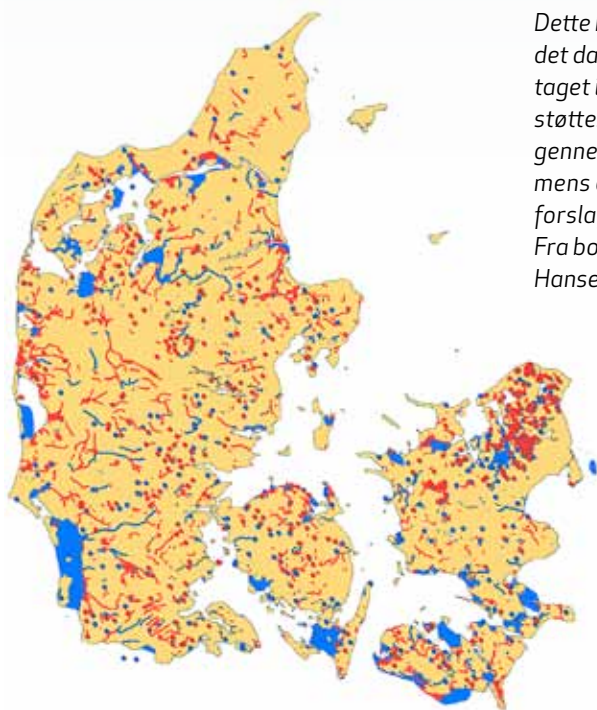
Guide til den forsvundne natur

af Kjeld Hansen

Viber i "DOF-flugt".
Foto: Henrik Haaning.

Journalist og forfatter Kjeld Hansen er manden bag det anmelderroste storværk "Folk & Fortællinger – fra Det Tabte Land", hvoraf første bind om Jylland udkom tidligere på året. Nu har forfatteren lavet en vejviser for Fugle og Naturs læsere, som giver dig mulighed for at undersøge historien om den forsvundne natur på din egen hjemmeegn. Her får du nøglen til fortidens utallige landvindingsprojekter.

Dette kort viser de mange indgreb i det danske landskab, der blev foretaget i årene 1940 til 1970 med statsstøtte. Den røde farve markerer gennemførte landvindingsprojekter, mens den blå farve viser projektforslag, der aldrig blev ført ud i livet. Fra bogen "Det Tabte Land" af Kjeld Hansen, Gads Forlag 2008.

ord eller festtaler giver disse sagsmapper et krystallklart billede af, hvordan det VIRKELIGT gik til, da den danske natur fik sit knæk.

Link til selve nøglen

Som led i projektet www.dettabteland.dk, der er finansieret af Aage V. Jensen Naturfond, har det hele tiden været min hensigt at offentliggøre så store dele af det omfattende kildemateriale som muligt. Derfor lægger jeg nu nøglen frem til de 2336 sagsmapper, så enhver kan gå ind og undersøge, om der skulle ligge en sag på netop hans eller hendes yndlingslokalitet. For at kunne finde en given lokalitet, f.eks. Vrøgum Kær i Ål sogn, Ringkøbing amt, Storemosen i Holbæk amt eller Nørreballe Nor på Langeland er det dog nødvendigt at kende journalnummeret, og det er ikke så ligetil at finde. Rent fysisk foreligger arkiverne i en sådan form, at man umuligt kan gennemgå samtlige 2336 sagsmapper i sin søgen efter en bestemt sag.

Sagsnumrene blev i sin tid indført med håndskrift i seks store journalbøger, og det er indholdet af disse bøger, jeg har lagt ind i en søgebar database. Dermed blev det muligt for mig selv at foretage elektroniske søgninger efter bestemte lokaliteter – og det er denne nøgle, der nu bliver givet adgang til. For dig, der gerne vil skrive din egen lokalitets-historie, vil denne elektroniske nøgle være en stor hjælp. Du finder en vejledning til at søge i databasen og en vejviser til at gå dybere ind i Rigsarkivet med et klik på www.dettabteland.dk/journalen – god fornøjelse!

Bogen "Folk & Fortællinger" kan købes i Naturbutikken i Fuglenes Hus.

"Folk & Fortællinger" er baseret på en meget omfangsrig research. Det er blandt andet derfor, bøgerne har været længe undervejs.

Jeg har trukket på så forskellige kilder som DOFT, lokale dagblade og ugeblade, direkte interviews samt breve og dagbogsnoter i selvbiografiske værker fra forrige århundrede. Imidlertid har der været en altdominerende hovedkilde, og det er den, der skal præsenteres her.

"Hemmeligheden" bag de 183 fortællingers enorme mængder af detaljer og "inside-oplysninger" er arkivalierne fra Statens Landvindingsudvalgs storhedsperiode 1940-1970.

I løbet af de 30 år, hvor biodiversiteten i den danske natur fik sit afgørende knæk, oprettede Statens Landvindingsudvalg i Landbrugsministeriet i alt 2336 journaliserede sager, afholdt flere tusinder af regionale udvalgmøder og 69 plenummøder. Det er indholdet af disse pertentlige sagsmapper og de mange udførlige mødereferater, der har gjort det muligt at "sidde med ved bordet", da man i Landbrugsministeriet vedtog at kanalisere Skjernå, tørlægge Sliv Sø, dybdepløje Gyldensteens Enge og bortdræne den sidste stump af den store sø i Lammefjorden – projekter, der alle sammen blev finansieret af staten efter ansøgning. Helt usentimentalt og blottet for fine

DOF Bird Alarm

- holder dig opdateret på fuglene

DOF Bird Alarm holder dig opdateret på præcis de arter, du er interesseret i, ligesom du selv kan vælge fra hvilke områder, du ønsker udmeldinger.

Foto: Michael Aagaard

DOFcall's afløser DOF Bird Alarm er et tilbud til DOF's medlemmer, der ved at tegne abonnement, kan modtage dugfriske meldinger om fund af såvel sjældne, som almindelige fugle, i takt med at de bliver meldt ud. DOF Bird Alarm har skiftet navn fra det tidligere lancerede DOF BMS, da systemet nu fremstår som et helt nyt og meget bedre system. DOF Bird Alarm er udviklet af det svenske firma Nordicstation AB, der leverer tilsvarende systemer til svenske Club 300 og Feltornitologerne i Norge.

DOF Bird Alarm koster kr. 330,- om året i abonnement, og man betaler beløbet direkte til Nordicstation AB. Systemet fungerer ved, at du henter applikationen "Bird Alarm" ned på din smartphone. Dernæst køber du et årsabonnement hos Nordic Station. Beløbet dækker alle udgifter ved brug, bortset fra, at brugeren skal betale for lidt datatrafik via sit mobilabonnement. Da DOF Bird Alarm er forbeholdt DOF's medlemmer, tjekker Nordicstation AB med DOF, at du er medlem af foreningen. DOF Bird Alarm er udviklet specielt til de såkaldte smartphones. Det betyder, at du skal have en af følgende modeller for at kunne benytte systemet:

- iPhone (Apple iOS4 eller iOS5, iPhone 3GS, iPhone 4 eller iPhone 4S) Bird Alarm applikationen skal hentes i App Store
- Android (du kan læse beskederne på en model 2.1, men skal helst benytte 2.2, 2.3 eller nyere). Bird Alarm applikationen skal hentes i Google Play (tidligere Android Market)

- Windows Phone (WP7)
Bird Alarm applikationen skal hentes i Marketplace

Systemet fungerer i teorien også på en tablet med de to apps til iPhone og Android, men er altså optimeret til smartphones. Det vil i øvrigt ikke længere være muligt at modtage meldinger via e-mail på din computer.

Sådan kommer du i gang

Du tilmelder dig DOF Bird Alarm ved at gå ind på www.dofbirdalarm.dk og opretter dig som bruger. Det er også her du betaler dit abonnement og vedligeholder din profil. Du har mulighed for at sætte forskellige regler op, således at du udelukkende modtager de udmeldinger du er interesseret i, hvad enten det gælder specifikke arter eller lokaliteter. Du kan således vælge f.eks. blot at modtage udmeldinger fra dit lokalområde, det kunne være der, hvor du har sommerhus, ligesom du kan vælge kun at modtage udmeldinger om bestemte fuglearter.

På www.dofbirdalarm.dk finder du også et forum. Her har du mulighed for at stille spørgsmål, hvis der er noget du er usikker på, eller hvis du finder fejl ved systemet eller har problemer med at komme i gang. Det er i øvrigt vigtigt at påpege, at denne udgave af DOF Bird Alarm er en version 1 og at systemet er udviklet fra bunden af. Derfor kan der stadig forekomme fejl/mangler, hvilke vi venligst beder dig om at bære over med. Sådanne fejl og mangler vil blive rettet i en kommende version 2. DOF tjener ikke penge på DOF Bird Alarm, idet al økonomi er et anliggende mellem Nordicstation AB og det enkelte DOF medlem. Dermed får DOF muligheden for at tilbyde foreningens medlemmer en tidssvarende IT-løsning på behovet for information om både sjældne og almindelige fugles forekomst i Danmark.

Sådan tilkobler du dig

- Hent applikationen "Bird Alarm" fra App Store (iPhone), Google Play (Android) eller Marketplace (Windows)
- Foretag din registrering på www.dofbirdalarm.dk

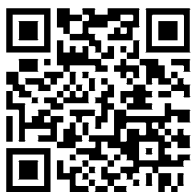
- Godkend din registrering ved at klikke på linket, der er blevet sendt til din e-mail
- Læs og accepter vilkårene for anvendelse af DOF Bird Alarm
- Det er nu muligt at logge ind på www.dofbirdalarm.dk og se alle meldinger med to dages forsinkelse
- Log ind og betal abonnement på www.dofbirdalarm.dk (330,- kr)
- Registrering er hermed gennemført og det er nu muligt at logge ind med dit login i applikationen på telefonen. Ligeledes er det nu muligt at se alle meldinger med det samme på www.dofbirdalarm.dk
- Opret nye profiler og regler på www.dofbirdalarm.dk, så du modtager præcis de meldinger du måtte ønske.
- Aktiver din nye profil, så du ikke længere modtager alle meldinger med standardprofilen, der blev oprettet automatisk.

Har du spørgsmål, du ikke kan få svar på via Bird Alarm's forum, er du velkommen til at skrive en e-mail til dofbirdalarm@dof.dk. Du kan også finde en tråd vedrørende oprettelse og brug af DOF Bird Alarm på Netfugls forum. Tråden hedder "DOF Bird Alarm – kom godt i gang med DOFcall's afløser". NB! Hvis du opretter et abonnement af DOF Bird Alarm uden at være medlem af DOF, vil din konto blive spærret, og de kr. 330,- vil dermed være tabt, idet beløbet ikke refunderes.

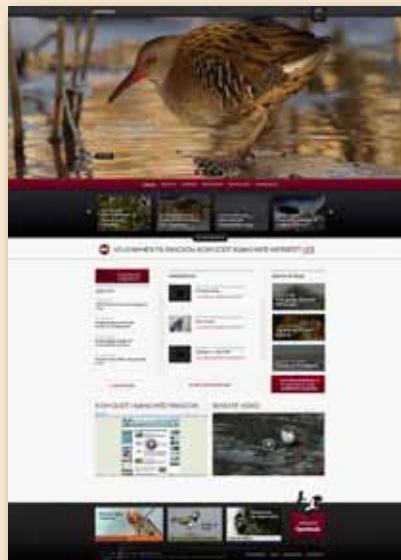
Hvad sker der med DOFcall?

På et tidspunkt lukkes der ned for DOFcall, som i 10 år har hjulpet DOF's medlemmer med at kommunikere med hinanden om fund af sjældne fugle, og al trafik lægges over på det nye system. DOFcall vil dog stadig fungere et stykke tid endnu. Vi håber, at du vil få stor glæde af DOF Bird Alarm, og at systemet vil medvirke til at give dig endnu større fugleoplevelser!

Martin Holm er kommunikationsmedarbejder i DOF

Scan denne kode med din smartphone og kom godt i gang med DOF Bird Alarm.

Pandion er gået i luften

DOF har vi i længere tid arbejdet på at udvikle et nyt feltornitologisk website af høj faglig og æstetisk klasse. Navnet på det nye magasin er Pandion, og det gik i luften 10. april.

Pandion er ikke som et almindeligt trykt magasin. Pandion er noget anderledes. Det indeholder artikler om sjældne fugle, feltbestemmelse, rejser, personportrætter, viden fra DOFbasen og nyheder fra DOF's videnskabelige projekter. På Pandions forside får du nationale og internationale nyheder præsenteret live. Fordi magasinet er digitalt, er der også mulighed for at lægge videoindslag på artiklerne, og du kan gå på opdagelse i det store fotoarkiv. Du kan få information fra det nye DOF Bird Alarm, skrive kommentarer til artiklerne og i arkivet kan du finde gamle artikler fra Fugle i Felten. Alt dette bliver præsenteret, lige netop når det er produceret færdigt og selvfølgelig i en form, der prioriterer store flotte billeder af fugle meget højt.

De græske konger

Det nye magasin har fået navnet Pandion af flere grunde. Pandion er fiskeørnens videnskabelige slægtsnavn. Rovfuglen har sit navn fra den græske mytologi, og fiskeørnens fulde navn er Pandion haliaetus. Der er dog en smule usikkerhed om, hvor navnet helt præcist stammer fra. Der fandtes mindst en, men sandsynligvis to, græske konger ved navn Pandion. Historisk set har der været stor forvirring angående de to kongers indbyrdes relation, men der er dog enighed om, at en af kongerne var far til døtrene Procne og Philomela. Disse kvinder blev ifølge mytologien forvandlet til henholdsvis en svale og en nattergal efter et tragisk kærlighedsopgør. Pandion er også et smukt navn, og et af de få videnskabelige fuglenavne, der klinger godt, uanset om man kender betydningen eller ej. Fiskeørnen er desuden en art, der er i fremgang som dansk ynglefugl, og det er en fascinerende og smuk rovfugl.

Pandion på iPad

Selvom det nye magasin kommer til at ligge på nettet, så behøver du ikke kun læse det nye magasin ved computeren. Pandion kan også læses både på smartphone og på tablet som for eksempel iPad. Har du sådan en, kan du læse Pandion i din lænestol, på terrassen, i felten eller hvor du plejer at læse bladet.

Få adgang til Pandion

Hvis du gerne vil have adgang til Pandion, skal du være kernemedlem. Er du allerede det, så fik du adgangskode bag på den sidste udgave af Fugle i Felten, som du modtog i april, og du har sikkert allerede besøgt magasinet. Er du ikke kernemedlem, men gerne vil have adgang til Pandion, skal du blive kernemedlem. Du kan opgradere dit eksisterende medlemskab ved at ringe til 33 28 38 00 eller skrive en mail til dof@dof.dk.

Aktiv familieferie til lavpris med Natur & Ungdom

Fugleobservationer – også fra havkajak – ved Avnø Fjord nær Næstved. Vandhulsundersøgelser. Økologisk mad tilberedt over bål. Og et hav af andre tilbud om aktiviteter i naturen samt tid til afslapning, socialt samvær og hygge med børnene.

Der er mange gode grunde til at melde sig til Natur & Ungdoms sommerlejr på Avnø Naturcenter på Sydvestsjælland 22.-27. juli.

Det vurderer Rikke Lykke Lambertsen, som sammen med sin mand og parrets tre drenge på 5, 8 og 11 år deltog i sin første Natur & Ungdom-sommerlejr ved Vadehavet i 2011.

"Drengene var vilde med det og vil gerne af sted igen. Vi har ikke planlagt vores sommerferie endnu, så det kan sagtens være, at vi tager med igen i år. Ud over at vi fik meget forærende, var det en billig ferie," siger Rikke Lykke Lambertsen.

I år kan forældre og børn – eller bedsteforældre plus børnebørn – få en lille uges ferie for 4.800 kr. Vil man have en klassekammerat med, koster det 1.500 kr. ekstra. 1.500 kr. er også prisen for enkeltpersoner i øvrigt.

At det også kan være en succes at tage alene på Natur & Ungdoms sommerlejr, bekræfter den 70-årige Mogens Kjær Poulsen, pensionist og formand for Danmarks Naturfredningsforening i Vejen Kommune.

"Jeg gik med i aktiviteterne og snakkede med forældre, så jeg følte mig ikke som en fremmed," konstaterer Mogens Kjær Poulsen, som foreslår bedsteforældre at tage deres børnebørn med på sommerlejr.

"Det kan jeg klart anbefale, for Natur & Ungdom-arrangementerne er helt utrolige til at få fat i forskellige aldersgrupper," siger Mogens Kjær Poulsen.

For ham var et af lejrens højdepunkter at stå i pladder til anklernes. *"Det var skideskægt. Vi skulle lave ler til en primitiv røgeovn og stod i et kar og æltede en blanding af hestepærer, vand og sand til ler med vores bare fødder. Især nød pigerne det. Det var rigtig lækkert,"* siger Mogens Kjær Poulsen.

For praktiske oplysninger se s. 38.

Fotos fra Avnø Naturcenter

Nordjylland

LOKAL

DOF Nordjylland

Møder i Aalborg

Golfhuset . Borgmester Jørgensensvej 11
Kontakt: Ulf Klemmetsby (tlf. 29 80 53 80)

Møder i Frederikshavn

Knivholt Hovedgård . Hjørringvej, Naturlokalet
Kontakt: Carsten Sørensen (tlf. 23 65 64 39)

Møder i Hjørring

Kulturhuset . Dronningsgade
Kontakt: Peter Kristensen (tlf. 98 99 50 40)

Se desuden hjemmesiden www.dofnord.dk

MØDER

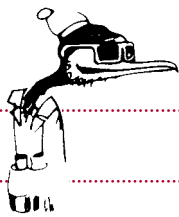
Grill ved Jerup Strand tor. 7/6 Kl. 18. Ved Bivuakkerne/P-pladsen. Hyggeaften ved stranden. Vi kommer med grillen, medbring selv mad og drikke. Efter vi har spist går vi en tur langs stranden og ser hvad der byder sig. Herefter kaffe og kage som Frederikshavnergruppen står for. Mødeleder: Carsten Sørensen, tlf.: 23 65 64 39.

TURE

I forårets tegn tor. 24/5 Kl. 20-22.30. P-pladsen ved Vodskov Kirke. Skumringsstemning i skoven, hvor alle trækfugle nu er ankommet. En skøn og fredfyldt oplevelse. Nu synger hele fuglekoret, og vi skal prøve at få styr på de forskellige arter. Der er mulighed for at køre til en lokalitet med nattergal og andre natakative sangere. Turleder: Svend Erik Mikkelsen

Lille Vildmose søn. 3/6 Samkørsel fra Hjørring Banegård og Frederikshavn Rutebilstation kl. 7. Lille Vildmose er den største højmose i Nordeuropa. Det meste af området er ejet af Aage V. Jensens Fonde. Der er etableret fugletårne, så man kan overskue det store område, hvor der er adgang forbudt. Mulighed for kærhøg, rørhøg, havørn, kongeørn, stor hornugle og vadere. Turen varer 5-7 timer. Turleder: Peter Kristensen (tlf. 21 46 10 81).

DOF Østjylland

Kontakt:

Jens Bonde . Hevringvej 24 . Hevring . 8950 Ørsted . Tlf. 51 86 02 76
E-mail: jensbonde24@gmail.com

Se mere på www.dofoj.dk

Lokalbladet "Sørvnen"

E-mail: soravnen@dofoj.dk

Bladet udsendes til alle kernemedlemmer en gang årligt.

TURE

Damsbro Mose lør. 12/5 Kl. 06.30. Hvor Damsbrovej krydser Lilleåen, Hinnerup. Stå tidligt op og nyd naturen i Damsbro Mose. Vi håber nattergalen er ankommet. Turen varer 2½ time. Turleder: Svend Møller Jensen (tlf. 86 98 65 03).

Himmelfartsdag på Dragsmur tor. 17/5 Kl. 10-13. P-pladsen lige efter Restaurant Galejen. På treårsdagen for den fedeste hvepsevågedag nogensinde i Østjylland vil vi være at finde på Dragsmur, hvor der kommer mursejlere og svaler forbi. Vi kører også til Skelhøj ved Ebeltoft og finder en sort glente og ørne. Turleder: Morten DD Hansen (tlf. 61 55 51 47).

Ørnbjerg Mølle og Ulstrup Å, Djursland tor. 17/5 Kl. 8. Ørnbjerg Mølle, Stubbevej 2A. Turen går fra Ørnbjerg Mølle, langs Ulstrup Å og videre ud til et sted i skoven med udsigt over Stubbe Sø. Der er mange småfugle i skoven og måske ser vi spætter, musvåger og rådyr. Turen er på ca. 5½ km. Solidt fodtøj tilrådes. Turleder: Joy Klein (tlf. 23 25 85 95).

Nattergaletur til Tåstrup Sø ons. 23/5 Kl. 20.30-23. P-pladsen ved Stjærskolen, Stjærvej 100. Turen går til Stenskov, hvorfra der er en fin udsigt over Tåstrup Sø, og hvor nattergalen vil synge. Mulighed for græshoppesanger og rørhøg. Turen ikke er egnet for gangbesværede. Medbring siddeunderlag. Turledere: Peter Lange, DOF (tlf. 86 95 03 41) og Hans Gravsholt, DN (tlf. 86 95 41 55).

Nationalparkdag: Stubbe Sø og Fugleværnsfondens reservat lør. 26/5 Kl. 8. P-pladsen på Møllebækvej, 500 meter nordvest for Gravlev. Vi går en tur på Naturstien fra Gravlev og gennem plantagen til fuglereservatet ved Stubbe Sø, hvor vi vil fortælle om naturplejen. Vi fortsætter ned over engen til søen. Med held kan vi se rødrygget tornskade på engen og rørhøg over rørskov. Vi går tilbage til P-pladsen ad naturstien. Turen er på ca. 5 km. Solidt fodtøj tilrådes. Turleder: Joy Klein (tlf. 23 25 85 95).

Se pinesolen danse over Vorup Enge søn. 27/5 Kl. 04.30. Randers Naturcenter. Vi går langs Gudenå til Vorup Enge for at opleve fuglenes opvågning. Der vil kunne høres et bredt udvalg af vore sangfugle bl.a. nattergale, græshoppesanger og sivsanger. Stemmerne vil blive præsenteret undervejs. Turen varer 2-3 timer. Turledere: Benny Kristensen (tlf. 40 35 45 16) og Lars Tom-Petersen.

Øland - fugle og orkideer 31/5-3/6 Kl. 9. Afgang fra Århus. Årets tur finder sted sent på foråret og vil fokusere på nogle af Ølands specialiteter indenfor ynglefugle og orkideer. Tilmeldingsfristen er overskredet, men kontakt turleder Peter Lange og hør, om der skulle være ledige pladser (tlf. 86 95 03 41/peterlange@dofoj.dk).

Mossø og de midtjyske søer Kl. 9. Ry Station. Fælleskørsel til fuglerige steder ved søerne. Stederne varierer alt efter vejr og sæson. Vi anbefaler samkørsel fra Ry, for at begrænse antallet af biler, så tag også 20 kr. med til chaufføren.

Søndag 3/6 Turledere: Rita og Alan Hazell (tlf. 29 41 70 90)

Søndag 1/7 Turleder: Peter W. Just (tlf. 86 83 70 72)

Søndag 5/8 Turleder: Jens Kirkeby (tlf. 61 71 57 58)

Aftentur til Hornbæk Enge tir. 12/6 Kl. 19. P-pladsen Fladbrovej/Himmelbovej. Vi går gennem Fladbro Skov og langs Hornbæk Enge. Fra diget vil vi se de mange ynglefugle i den nyeste engsø, f.eks. gråstrubet lappedykker, knarand, skeand og dobbeltbekkasin. Måske ser og hører vi også skovhornugler. Turen varer 2-3 timer. Turledere: Lars Tom-Petersen (tlf. 28 90 88 34) og Benny Kristensen.

Fiskeørne ved Randers Fjord tir. 21/8 Fugletårnet i Øster Tørslev Kær. Vi gentager de seneste års succes, hvor vi hver gang har set en eller flere fiskeørne på denne aftentur. Vi starter i fugletårnet og går derefter ca. en km på diget. Turen varer 2 timer. Turledere: Lars Tom-Petersen (tlf. 28 90 88 34) og Benny Kristensen.

FUGLEPIGERNE

Mols Bjerge og Mols Laboratoriet lør. 16/6 Kl. 9.30-13.30. Gårdspladsen, Strandkærvej 6, Femmøller. Molslaboratoriet ejes af Naturhistorisk Museum i Århus og her forskes der i Mols Bjerges specielle natur. Der er talt 160 forskellige fuglearter i området, heraf flere sjældne som hvepsevåge, skovsanger og broget fluesnapper. I de sidste par år har man haft et forskningsprojekt, hvor man har iagttaget og registreret rødrygget tornskade. Laboratorieassistent Christina Vedel-Smith vil fortælle os om resultaterne af forskningen og vise os rundt i området. Bagefter tager vi selv turen og lytter til fuglestemmer. Turledere: Rikke Rørbech (tlf. 22 24 98 50) og Birgitte Loch Andersen.

DOF Sydøstjylland

Kontakt:**Hans Pinstrup**

Dalagervej 95 . 8700 Horsens . Tlf. 75 64 2773

www.dof-sydostjylland.dk

E-mail til lokalafdelingen sendes via hjemmesiden

TURE

Ferup Sø lør. 9/6 Kl. 19.30. P-pladsen ved den gamle station, Dybvadbro. Vi går ad Troldhedebanen til Ferup sø, hvor den medbragte kaffe nydes, mens vi lytter til nattergalen og alle de andre sangere, der nu er ankommet. Ingen tilmelding. Turleder: Bodil Kristensen (tlf. 24 23 49 22).

Natravne og grill i Frederikshåb Plantage fre. 15/6 Kl. 19.30-00. Skovlegepladsen på Vestre rullebane (sidevej til Egtved/Billund landevejen). Vi tænder bål og griller vores medbragte mad på skovlegepladsen. Efter maden, når mørket så småt falder på, går vi en tur i plantagen. Hvis heldet er med os, får vi plantagens mystiske beboer, natravnen, at høre. Ingen tilmelding. Medbring mad og drikke. Arrangører: Sten Nielsen (tlf. 25 53 23 57) og Allan Bech (tlf. 30 66 39 15).

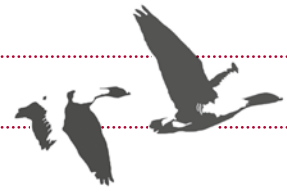
Horsens Nørrestrand lør. 4/8 Kl. 9. For enden af Rønnevej. Ingen tilmelding. Turleder: Hans Pinstrup.

Rands Fjord søn. 12/8 Kl. 8. Ved Egeskov Kirke. Ingen tilmelding. Turleder: Kurt Hansen (tlf. 75 95 70 20).

Løvsangeren er meget vidt udbredt her i landet og findes i en lang række forskellige landskabstyper. Foto: Ulrik Bruun

DOF Vestjylland

Kontakt:**Formand**

Lars Holm Hansen . Sandbækvej 26 . 6971 Spjald . Tlf. 97384424
mail: formand@dofvestjylland.dk

Ture

Henrik Rähr . Østparken 35, Ejsing . 7830 Vinderup . Tlf. 41360415
mail: turedofvestjylland.dk

Seniorture

Peder J. Pedersen . Mejdalvej 14 . 7500 Holstebro . Tlf. 97468481 /
23678875 . mail: seniorture@dofvestjylland.dk

Se nyheder og flere ture på www.dofvestjylland.dk

TURE

Åben Ådal

- Fuglekig i Skjern Enge

Mødested: Fugletårnet ved Hestholm Sø. Arrangeres af DOF Vestjylland, Naturstyrelsen Blåvandshuk og Ringkøbing-Skjern Museum. Et af de bedste steder at se på fugle i Skjern Enge er det store fugleskjul ved Hestholmsøen. Naturvejlederne står klar med teleskoper. Kontakt: Børge Vistisen (tlf. 30 82 17 19).

Søndag 13/5 Kl. 13-16. Det vrirler med ynglefugle og trækfugle.

Søndag 17/6 Kl. 19-21. Sommeren er kommet og dermed mange fuglefamilier. De voksne klyder, lappedykkere, hættemåger og blichøns har travlt med at skaffe mad til ungerne og lære dem op til at klare sig selv.

Tirsdag 17/7 Kl. 10-12. Juli er en stille fuglemåned – og alligevel. Vi kan være heldige at se skestørke med unger, havørne på jagt efter en god frokost og trækkende vadefugle, der tanker op

Søndag 12/8 Kl. 13-16. Vi kan se havørn, rørhøg, fiskeørn og vandrefalk. Desuden masser af lappedykkere og ænder, der opholder sig på vandfladerne. Måske ser vi også skestørke, som snart er på vej til Afrika.

Bustur til Sønderjylland lør. 12/5 Kl. 5.30 på Museumspladsen i Ringkøbing eller kl. 6 på Lidl's p-plads, Vardevej 87, Skjern. Turen varer til kl. 18. Vi besøger Vidå-slusen ved Højer, hvor der er mange vadefugle. Endvidere ser vi et naturgenoprettet vådområde nær Tønder og tager en mindre gåtur langs Vidåen. Hvis tiden tillader det, besøger vi også Fugleværnsfondens reservat i Sølsted Mose. Husk pas og mad til en lang dag. Tilmelding til jballegaard@pc.dk. Oplys antal deltagere og ønsket opsamlingssted. Pris kr. 100,- Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 21 68 13 98).

Natravne i Nørlund Plantage tor. 7/6 Kl. 21-24. P-pladsen ved Amtsbrandlinien, 50 km-stenen på rute 185. Fra mødestedet går vi ind i plantagen. Vi går en tur i den nordlige del, hvor vi gerne skulle se og høre flere natravne. Der er også gode chancer for at se kronvildt og skovsnepper samtidig med at vi kan lytte til fuglenes aftenkor. Turleder: John Toft Kristensen (tlf. 30 22 04 18).

Natravne i Hoverdal Plantage tor. 14/6 Kl. 20-24. Jens Bjerg Thomsens jagtthytte ved Vest Stadil Fjord. Vi mødes ved jagtthytten og kigger lidt på fuglelivet ved fjorden. Senere kører vi til Tim Enge, hvor vi kan være heldige at se fiskeørn. Vi slutter med at køre til Hoverdal Plantage, hvor natravnen spiller akkompagneret af aftenens fuglekor. Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 21 68 13 98).

Gråspurvvene

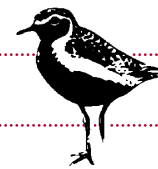
Specielt for
SENIORER

Natravnsens rige man. 11/6 Kl. 21-23. Sevel Kirke. Der køres først til Stubbergård Sø, hvor der bl.a. ses efter rødrygget tornskade. Senere køres til Stubberkloster Plantage, hvor der gerne skulle sidde en eller flere snurrende natravne. En flot oplevelse i et naturskønt område. Turleder: Peder J. Pedersen (tlf. 97 46 84 81/23 67 88 75).

Agger Tange tor. 2/8 Kl. 8-13. P-pladsen ved Kilen nord for Struer. Vi besøger den fuglerige Agger Tange på et tidspunkt, hvor vadefuglene kan være talrige til stede. Ud over at besøge Krik Vig, tager vi en tur ud på den lange mole samt besøger lagunen ved fægelejet. Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 21 68 13 98).

Fiskeørnen er, som navnet antyder, specialist i at fange fisk. Den står som regel stille i luften 25 meter over vandoverfladen, udser sig en fisk med sit skarpe blik og styrtdykker. I sidste øjeblik inden den rammer vandet, strækker den sine fangere ud for at gribe byttet. Foto: John Larsen

DOF Nordvestjylland

Kontakt:

Susanne Primdahl . Bangsvej 15 . 7850 Stoholm . Tlf. 97 54 22 61
E-mail: sus_primdahl@hotmail.com

Redaktør af Hjejen

Thorkil Brandt . Tindbæk Byvej 30 . 8920 Randers NV
Tlf. 87 50 80 40 . E-mail: thorkilbrandt@mail.dk

TURE

Aftenstur langs Sundby Sø fre. 1/6 Kl. 19. Hotel Vildsund Strand, Ved Stranden 2, Vildsund. Fra mødestedet samles vi i så få biler som muligt og kører til p-pladsen ved Østergårdsvej. Når vi har gået turen tilbage, kører vi chaufførerne retur til deres biler ved Østergårdsvej. Sundby Sø blev gendannet i efteråret 2008. Fuglene tog straks søen til sig, og der er registreret 107 fuglearter fra søen. Turledere: Erling Andersen (tlf. 97 93 64 27/30 23 64 27) og Poul Holm Pedersen.

Natravne ved Tvorup Hul tor. 21/6 Kl. 22-24. P-pladsen ved Tvorup Hul, Tvorup Klitplantage. En sen aftenvandring i Tvorup Plantage, hvor vi forsøger at lytte os frem til denne skumringens fugl. Vi fortæller om den særprægede, fåtallige ynglefugl og om hvad det er, der gør netop Tvorup Plantage til en god biotop. Turleder: Skovløber Jens Jørgen Andersen (tlf. 22 22 16 52).

Fuglene i Finderup Øvelsesterræn lør. 23/6 Kl. 6-9. P-pladsen ved indgangen til Finderup Øvelsesplads, Viborg. Blandt småfuglene plejer der at være rigtig mange bynkefugle, og området huser også hedelærker og rødryggede tornskader. Vi kan også møde lap-pedykkere, ænder og gæs på søerne, og musvågen og tårnfalken er faste beboere. Medbring solidt fodtøj, kikkert og evt. teleskop. Turledere: Susanne Primdahl (tlf. 21 70 62 03), Kirsten Marie Haugstrup (tlf. 24 47 44 53), Gitte og Kaj Jensen (tlf. 23 28 19 42).

Gråmejserne

 Hverdags-
TURE

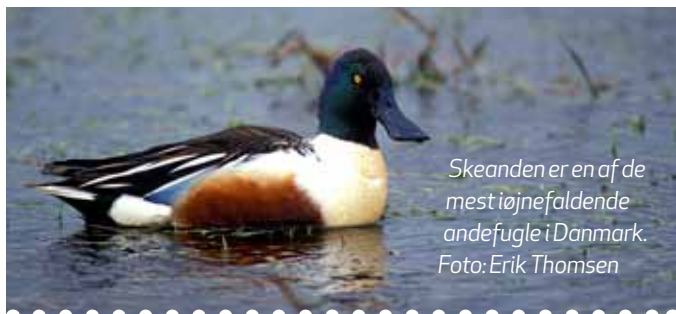
Hvis du vil vide mere om turene, foreslå nye ture eller have kørelighed, så kontakt turlederen eller en af kontaktpersonerne: Anni Ooppelstrup (tlf. 97 53 89 00/28 93 10 72), Erling Andersen (tlf. 97 93 64 27/30 23 64 27) og Karsten Hansen (tlf. 86 65 90 31/40 47 89 24).

Fuglestemmetur i Sdr. Resen Naturpark tor. 10/5 Kl. 7-11. P-pladsen ved Sdr. Resen Naturpark, Baunevej 28, 7470 Karup. Området fremstår med dybe slugter, høje sandbjerge, stille søer, skove samt enge langs Karup Å. Vi går en tur på stierne i området, lytter til fuglenes sang og får gode huskereglere til, hvordan man lærer fuglesangen særpræg. Turleder: Anni Ooppelstrup (tlf. 28 93 10 72).

Vilsted Sø ons. 13/6 Kl. 8-11. P-pladsen for enden af Sjørupvej, 9670 Løgstør. Vilsted Sø er Nordjyllands største sø og et gammelt naturgenopretningsprojekt. Søen rummer mange lappedykkere, ænder, vadefugle og småfugle. Turleder: Karsten Hansen (tlf. 40 47 89 24).

Fugletur på Borup Hede tirs. 3/7 Kl. 8-12. Følg Borup Hedevej ved Skals, Viborg Kommune, fortsæt under hovedvej 579 til P-pladsen ved indgangen til heden. Den smukke Borup Hede ligger ned til den slyngede Simested Å. I området yngler bynkefugle, skovpiber er karakterfugl, og hvis vi er heldige, finder vi rødrygget tornskade. Solidt fodtøj anbefales. Turleder: Anni Ooppelstrup (tlf. 28 93 10 72).

Agger Tange tirs. 14/8 Kl. 8-12. P-pladsen ved færgelejet, Agger Tange. I august måned kan Agger Tange være et mylder af vadefugle, især hvis der er lavvandet i lagunesøen. Desuden er der chance for suler og kjover langs kysten og måske også mulighed for både vandrefalk og dværgfalk. De sidste par år har der også været skestorke på tungen. Turleder: Erling Andersen (tlf. 97 93 64 27/30 23 64 27).

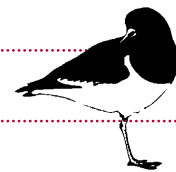
Skeanden er en af de mest iøjnefaldende andefugle i Danmark.
 Foto: Erik Thomsen

Fugledage for unge

Skjern Å lørdag 2. juni kl. 10 til søndag 3. juni kl. 18

Mødested: Skjern Banegård kl. 10. Weekendtur midt i fuglenes spisekammer ved det naturoprettede yderste delta af Skjern Å. Alle strandengenes ynglefugle ligger på æg eller har fået unger. Vi vil helt sikkert se rørhøge og måske havørne og de sjældne skestorke. Rørdrummen må vi nøjes med at høre. Overnatning i shelters. Du skal som et minimum være fyldt 13 år eller gå i 7. klasse for at deltage. Pris 250 kr. inkl. mad. Turleder: Torben Jørgensen, naturvejleder, Natur & Ungdom (tlf. 31205601, email torben@nogu.dk)

DOF Sydvestjylland

Kontakt:

Jens Rye Larsen . Idrætsvænget 11 . 6855 Outrup . Tlf. 61 77 19 47
 E-mail: jensryelarsen@gmail.com

Se også www.dofsydvest.dk

TURE

Pomeransfugle lør. 12/5 Kl. 8. Grønttorvet i Esbjerg. Vi opsøger de fascinerende fugle på de traditionelle rasteplasser i området mellem Stadil Fjord og Nissum Fjord samt på Skjern Enge alt afhængig af udmeldingerne. Årstiden og lokaliteterne taget i betragtning skulle turen også byde på andre spændende fugle. Tilmelding senest 2 dage før. Ring, sms eller mail til en af turlederne: Sven Bødker (tlf. 40 62 13 70/laerkecb@gmail.com) eller Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82/soren-p@esenet.dk).

Ribeområdet tor. 24/5 På Grønttorvet i Esbjerg kl. 18.15 eller på p-pladsen foran Ribes Vikinger kl. 19. Turen afsluttes kl. 22.30. Vi besøger nogle spændende lokaliteter omkring Ribe og slutter af med i skumringen at liste ad stien ved Munkesø, hvor vi sikkert kan glæde os over flere syngende nattergale. Tilmelding senest 2 dage før. Ring, sms eller mail til en af turlederne: Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82, soren-p@esenet.dk) eller Aage Mathiesen (tlf. 40 46 33 80, aagematt@mail.tele.dk).

Æbelø søn. 10/6 Kl. 7. Grønttorvet i Esbjerg. Vi går til øen ved ebbe, hvor gummistøvler skulle kunne holde sokkerne tørre, men vi anbefaler badetøj/shorts til hjemvejen, hvor støvlerne næppe rækker. På Æbelø er det især skovfugle der er interessante. Det er et af de få steder i landet at pirolen yngler, og desuden kan vi se rødrygget tornskade, ravn, huldue, skovsanger og korttået træløber. Øen er fredet og ejet af Aage V. Jensens Fonde. Skoven overgået til urørt skov, hvilket på længere sigt vil give flere spændende arter. Tilmelding senest 2 dage før. Ring, sms eller mail til en af turlederne: Sven Bødker (tlf. 40 62 13 70, laerkecb@gmail.com) eller Søren Peder Nielsen (tlf. 40 87 58 82, soren-p@esenet.dk).

I Danmark yngler klyden i spredte kolonier fortrinsvis på kortgræssede strandenge eller småøer, hvor den ikke kan nås af ræve. Foto: Ulrik Bruun

Fuglenes Dag

Søndag den 27. maj inviterer DOF hele Danmarks befolkning til Fuglenes Dag landet over. Igen i år har dagen fokus på de mange trækfugle, der er vendt tilbage til Danmark fra vinterkvartererne. På arrangementerne denne dag kan du nyde trækfuglene og de mange andre sangere, du kan lære at kende forskel på dem, og du kan høre om deres forhold i vinterkvarterne.

På www.dof.dk kan du se en liste over de steder, hvor der vil være arrangementer på Fuglenes Dag. Du kan finde mødesteder og tider og læse beskrivelser af de oplevelser, du har i vente. Listen vil løbende blive opdateret med ændringer, tilføjelser og eventuelle aflysninger.

Følg med på
www.dof.dk og
sæt kryds X i
kalenderen søndag
den 27. maj.

*Rødstjerten kan opleves i hele landet, særligt i gamle løvskove og ældre villahaver.
Foto: Carl Erik Mabeck*

DOF Sønderjylland

Kontakt:

Formand samt ture og møder

Gert Fahlberg . Sottrupskov 10 . 6400 Sønderborg . Tlf: 74 46 83 21
E-mail : gert.fahlberg@bbsyd.dk

Panurus

Bjarne Nielsen . Tlf. 61 67 51 68 . E-mail : birding@hotmail.com

De største bestande af rørhøg herhjemme findes i Tøndermarsken, Vejlerne og på Tipperhalvøen, der sammen med Maribosøerne på Lolland er toplokaliteter for arten.
Foto: John Larsen

TURE

Frøslev Mose lør. 12/5 Kl. 8.30-11. P-plads ved informationshuset. Der er mulighed for at se bl.a. trane, sortstrubet bynkefugl og blåhals. Vandtæt fodtøj er absolut nødvendigt. Turleder: Poul Junk (tlf. 23 44 65 16).

Nørresøen lør. 12/5 Kl. 09. P-pladsen ved Lægån. Vi er på udkig efter brushøns og hvad der ellers måtte være. Kontakt: Ingen Sønnichsen (tlf. 23 62 99 34).

Fugletræk ved Tontoft Nakke søn. 13/5 Kl. 6.30. Turen varer til over middag. Mulighed for mange hundrede gule vipstjerner og rovfugle, en del vadefugle og måske mange tusinde bramgæs. Endelig er der også havfuglene. Da vi er i maj måned er god chance for en sjælden fugl. Turleder: Dennis Langholz (tlf. 27 52 72 44).

Gå til fugl tir. 15/5 og 22/5 Tir. 15/5: Lerskov Plantage. Tir. 22/5: Krejsel Skov. Mødestederne annonceres på www.dof-sj.dk. Turene starter kl. 16. På disse ture får du mulighed for at øve dig i se på fugle: adfærd, udseende, stemme. DOF'ere fra Lokalgruppen i Haderslev vil være til stede. Ingen tilmelding. Husk kikkert. Yderligere information: Aleks Lund (tlf. 23 90 07 14), Elisabeth Bech (tlf. 20 40 69 19) og Helle Regitze Boesen (tlf. 40 78 16 20).

Kær Vestermark ons. 16/5 Kl. 19. P-pladsen i sydenden af det militære område. Aftentur med kikkerten. De fleste forårsfugle skulle nu være dukket op. Det bedste sted for nattegale. Tidligere har vi haft sydlig nattegal. Turleder: Anker Hansen (tlf. 22 66 02 15).

Sangere og småfugle ved Pøls Rev ons. 23/5 Kl. 19. P-pladsen ved Pøls Rev. Kør gennem Neder-Lysabild og drej til højre ved Felsgaard. Vi ser på stedets sangere og andre småfugle. Turleder: Svend Ove Jensen (tlf. 74 43 40 33).

Adsbøl Dam tor. 24/5 Kl. 19-21. Benzintanken ved jernbaneoverskæringen øst for Gråsten. Turlederen viser stedet frem. Lille skov og vådområde. Turleder: Orla Jessen (tlf. 74 44 20 72).

Margrethe Sø ons. 30/5 Kl. 19-21. P-pladsen ved skovkanten. Indkørsel fra Felstedvej, ca. 2-3 km fra slottet i Gråsten. En fredfyldt lokalitet med et hav af orkideer. Vi har før set op mod 30 fuglearter. Turleder: Anker Hansen (tlf. 22 66 02 15).

Morgentur i Gråsten Slotspark lør. 9/6 Kl. 7-10. P-pladsen ved Felstedvej. Vi ser på fuglene i parken og håber på godt vejr. Nyd fuglenes sang og husk kikkerten. Turleder: Svend Ove Jensen (tlf. 74 43 40 33).

Natravnetur i Kirkeby Plantage lør. 9/6 Kl. 02. P-pladsen ved Rømø Kirke. Turleder: Inger Sønnichsen (tlf. 23 62 99 34).

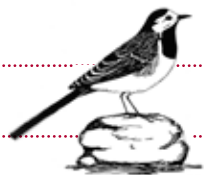
Margrethe Sø søn. 5/8 Kl. 9-11.30. P-pladsen ved skovkanten nær Margrethe Sø. Indkørsel fra Felstedvej ca. 2-3 km fra slottet i Gråsten. Vi kigger på skovens og søens fugleliv. Kontakt turlederen for samkørsel. Turleder: Anker Hansen (tlf. 22 66 02 15).

Aftentur til Trillen tir. 14/8 Kl. 19-21. P-pladsen lige før Høruphav. Vi kigger efter vadefugle, ænder og gæs. Skægmejsen er hørt tidligere år. Kontakt turlederen for samkørsel. Turleder: Kaj Abildgaard (tlf. 74 42 50 05).

RESERVATERNE

Mosebotanik på de Vilde Blomster Dag søn. 17/6 Kl. 9. P-plads for enden af Brændevej på sydsiden af Sølsted Mose. Forsommeren er på sit højeste. Mange blomster står i fuld flor. På en gåtur rundt i mosen møder vi mange smukke og karakteristiske planter. Porse, trolldurt, kongebregne, gøgeurt, spagnummoser har fristeder i mosen. Mon ikke også en nattegal eller andre mosefugle er på programmet. Turen varer 2-3 timer. Turledere: Mette Due og Klaus Fries.

DOF Fyn

Kontakt:

Formand

Henrik Kalckar Hansen . Norddalen 27 . 5260 Odense S
Tlf. 30 70 90 38 . E-mail: kalckar@webspeed.dk

Eskursionsudvalg

Michael Mosebo Jensen . Gammel Højmevej 104 . 5250 Odensen SV.
Tlf. 26 82 07 29 . E-mail: mmj@doffyn.dk

TURE

Sangfugletur til Sollerup tir. 22/5 Kl. 19-22. P-pladsen ved Sollerup. En aftentur ned over engene mod Arreskov Sø. Mulighed for forskellige sangere og andre lyde, f.eks. skovsneppe. Medbring gummistøvler. Tilmelding til turleder Niels Bomholt (tlf. 62 24 19 59).

Lyde i natten fre. 25/5 Nattelyttetur til Rosilde og Hjulby Mose ved turleder Eske Mortensen. Ring til Eske (tlf. 40 18 16 28) og hør nærmere om tid og mødested.

Natravnatur til Frederikshåb Plantage 1/6 eller 2/6 Vi fokuserer på at nyde natravns forunderlige trolde-toner. Da det er vigtigt med stille smukt vejr til denne tur, er planlægningen fleksibel. Ring til turleder Poul Rasmussen (tlf. 62 54 10 22/23 24 56 13), når tiden nærmer sig og hør, hvilken af aftenerne, har den bedste vejrudsigt til formålet. Samtidig får du detaljer om mødetid og -sted.

Æbelø 9-10/6 2-dages ekskursion til Æbelø med mulighed for pirol, havørn, huldue, tejst mm. Vi bliver indkvarteret på Æbelø-gård. Begrænset deltagerantal. Tilmelding til Jens Bækkelund (tlf. 23 92 60 95/jbaekkelund@stofanet.dk), hvor der gives yderligere oplysninger om arrangementet.

Vadefugletur til Den jyske Vestkyst 4-5/8 Vi tager ophold ved Vejers, hvor der overnattes. Dagen i gennem vil der være fokus på de mange vadefugle, der stryger tæt forbi vandkanten, bl.a. strandskade, lille kobbersnepe, islandske ryle, almindelig ryle, sandløber, fjordterner og måske kjove, sule samt en tidlig sortgrå ryle. Ring til turleder Eske Mortensen (tlf. 40 18 16 28) for mødetid, mødested og yderligere detaljer.

DOF Storstrøm

Kontakt:

Michael Thelander . Løjtoftevej 175 . 4900 Nakskov . Tlf. 54 92 83 46
E-mail: m.thelander@post.tele.dk

TURE

Fuglestemmeture i Haslev hver torsdag i maj og juni Kl. 19-21. P-pladsen mellem kirken og biblioteket. Vi går via kirkegården (mange småfugle) ud til Skoleengen (med nye lam, vibeunger, ællinger) og retur langs det levende hegn til kirken og p-pladsen. Der behøves ingen forkundskaber. Alle er velkomne. Turleder: Leif Tureby (tlf. 56 31 60 95).

Skejten ved Fuglsang lør. 19/5

Kl. 9. Kunstmuseets p-plads, Nystedvej 71. Vi vil igen i år prøve at brede os mest muligt, så turen kommer til at omhandle både historie, blomster, insekter, krybdyr og selvfølgelig fugle. Husk fodtøj efter forholdene. Turledere: Benny Steinmejer (tlf. 25 14 39 39) og Hans Lind (tlf. 54 17 96 63).

Jarsskov ved Vester Egesborg søn. 20/5

Kl. 9-13. P-pladsen til højre i skoven for enden af Jarsskovvej. Tag familien med på en forårstur i skoven og lær, hvordan fuglene snakker sammen. Når vi kommer tilbage, laver vi varm kakao og kaffe. Tag gerne madpakken med. Turen arrangeres i samarbejde med Natur og Ungdom og er gratis. Turleder: Lars Christoffersen (tlf. 23 29 90 63).

Nattergaletur til Ydernæs fre. 15/6 Kl. 20. Ydernæssøen, Ved Fjorden. Overfor Fiskehusvej. Det bliver nat, og de fleste fugle går til ro, men én fugl begynder virkelig at være aktiv: nattergalen. Kom og hør den lille fugl med den store stemme og nyd stemningen på en sommeraften. Tag gerne familien med. Turen arrangeres i samarbejde Natur og Ungdom. Turleder: Lars Christoffersen (tlf. 23 29 90 63).

Ulvshale Nordstrand, Møn søn. 12/8 Kl. 7-12. P-pladsen øst for Ulvshale Campingplads, Ulvshalevej 236, Stege. Vi forventer et bredt udvalg af vadefugle, ænder, ternere, måger og måske svaler. I krattene langs stranden er der småfugle. Der er udsigt til Sækkesand. Husk myggeolie. Turleder: Per Schiermacker-Hansen (tlf. 23 49 95 30).

Endagstur til Langeland søn. 9/9 Kontakt og tilmelding senest 10/8 til Birte Ehlers (tlf. 54 85 75 26/21 46 64 56/birte-ehlers@live.dk).

Aktiv familieferie til lavpris med Natur & Ungdom 22-27/7

Natur & Ungdoms sommerlejr på Avnø Naturcenter byder på vandhulsundersøgelser, fugleobservationer, mad tilberedt over bål og et hav af andre aktiviteter i naturen for hele familien.

Praktiske informationer:

Indkvartering: I eget telt eller på en af centerets to sovesale

Pris for medlemmer af Natur & Ungdom:

En person: 1.500 kr.

En familie: 4.800 kr.

Pris for ikke-medlemmer af Natur & Ungdom:

En person: 1.800 kr.

En familie: 5.200 kr.

Tilmelding og yderligere information: Natur & Ungdoms sekretariat (tlf. 35 24 56 00/nogu@nogu.dk) eller på nogu.dk – klik på "Sommerlejr 2012".

Dobbelt bekkasinen lever en skjult tilværelse, men i yngletiden frembringer fuglen en særpræget brummende lyd, når de yderste halefjer går i svingninger under flugten. Foto: Poul Reib

DOF Vestsjælland

Kontakt:

Formand

Rolf Lehrmann . Egevangs Allé 18 . 4180 Sorø

Tlf. 57 83 58 89/30 45 70 35 . E-mail: rolf.lehrmann@gmail.com

MØDER

En forårsdag i Allindelille Fredsskov søn. 13/5 Kl. 9.30-12.30.

Haraldsted Forsamlingshus, Lille Sal, Langebjergvej 56, Ringsted. Som opfølgning på DOF Vestsjællands fokus på skovene har vi lokket Per Ekberg Pedersen, en meget erfaren skovaretaker fra Gribskov, til at fortælle i ord og billeder om arbejdet med at finde og tælle ynglefugle i skoven. Foredraget varer 1 time Efterfølgende er der tur i skoven, hvor vi vil afprøve teorierne i praksis.

TURE

Fuglestemmeture i Kobækområdet tir. 15/5 og 29/5 Kl. 18.30-

20.30. P-pladsen ved Kobæk Strand. Vi lytter til fuglesangen i nåleskoven, løvskoven, rørskoven og strandengen. Vil du gerne lære havens fugle at kende på stemmen, kan du med udbytte deltage i disse ture. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 58 19 66 41).

Fuglestemmeturei Haslev hver torsdag i maj og juni Kl. 19-21.

P-pladsen mellem kirken og biblioteket. Vi går via kirkegården ud til fugletårnet i Skoleengen og retur til kirken. Alle er velkomne. Turleder: Leif Tureby (tlf. 56 31 60 95).

Ture til Borreby Mose Kl. 9. Borreby Gods ved laden. Vi begynder turen med at gå rundt i parken og lytte til fuglestemmer. Herefter går vi til den nærliggende mose, hvor der er et særdeles rigt fugleliv i rørskoven og på engene. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 58 19 66 41).

Søndag 13/5 Vi forventer bl.a. rørhøg, stor kobbersneppe, brus-hane og vibeunger.

Søndag 3/6 Vi kan opleve stor kobbersneppe, vibe, klyde, fiske-nejre, grågås og diverse andefugle. Skægmejsen hører også til blandt mosens ynglefugle. Rørhøgen ses patruljere i mosen i sin søgen efter føde.

Søndag 12/8 Vi lytter efter skægmejsen og vandrikse, som nu har store unger. Der er mulighed for at se rørhøgen, der træner ungerne. Mange ænder, gæs og vadefugle.

Rovfugleture ved Jyderup Kl. 10. P-pladsen over for Bromølle Kro. Fra Bromølle Kro kører vi ud til Skarresø, Lille Åmose, Tissø og andre lokaliteter. Turleder: Gerth Nielsen (tlf. 24 98 34 66).

Søndag 3/6

Søndag 1/7

Søndag 5/8

Sandflugtsplantagen, Rørvig søn. 13/5 Kl. 6-9. Østenden af den store p-plads ved Telegrafvej. Turen afholdes i forbindelse med vores skovprojekt. Mulighed for bl.a. sortspætte, misteldrossel og rødrygget tornskade. Turleder: Lasse Braae.

Seniortur til Sejerø tor. 31/5 Ikke flere ledige pladser.

Ulkerup Skov søn. 3/6 Kl. 21-23. P-pladsen på Ulkerupvej ved Skovriddergården. Turen afholdes i forbindelse med vores skovprojekt. Vi vil lede efter småbiotoper med lidt andet indslag i fuglefaunaen, og måske kan vi få set eller hørt en ugle, skovsneppe eller anden naktaktiv art. Turleder: Lasse Braae.

Røsnæs tor. 7/6 Kl. 19-21.30. P-pladsen ved Fyrskoven. Tur i Kalundborg Lokalgruppe. Vi går en tur i skoven og på stranden. Fuglene synger både på engene og i skoven. Bl.a. skulle vi gerne både høre og se karmindompappen.

Fuglepigetur til Sejerø - Tejsternes Ø ons. 27/6 Kl. 9.25-19. Havnsø Havn. P-plads på havnen. Der kan evt. laves fællekørsel fra Sorø og Jyderup. Sejerø ligger naturskønt i Sejerøbugten. Sejlturen fra Havnsø tager kun 1 time. Vi kører ud til klinterne ved Mastrup, hvor tejsten yngler i kolonier. Vi spiser den medbragte mad i det grønne og tager bussen retur til byen, hvor vi besøger den lokale kirke. Vi skal også besøge Birgit Kahrè, der driver Galleri Tejsten. Pris for færgebillet og bus er kr. 275. Tilmelding senest 20/6 til turleder Kirsten Laursen (tlf. 57 82 02 30). Først til mølle.

EFTERLYSNING:

Hvem kan bruge 500 fuglekasser?

Designer og kunstner Thomas Dambo har gang i et spændende projekt med fuglekasser. På årets Roskilde Festival bygger han 500 fuglekasser, der skal hænges op som udsmykning på festivalen og efterfølgende genbruges rundt om i Danmark. Hvis du kender et offentligt sted, der trænger til en stor gruppe fuglekasser, så giv Thomas et tip på mrdambo@gmail.com eller [facebook.com/thomasdambo](https://www.facebook.com/thomasdambo).

Læs mere om projektet på [facebook.com/happycitybirds](https://www.facebook.com/happycitybirds).

DOF Bornholm

Kontakt:

Formand

Carsten Andersen . Bagå 1. 3790 Hasle . Tlf. 56 96 22 40
bornholm@dof.dk

Lokalbladet "Gaddisj"n

E-mail: lclemme@mail.dk . www.dof-bornholm.dk

TURE

Christiansø cruise tir. 8/5 Kl. 9.30. Gudhjem Havn. Det er første dag i 2012, at det er muligt at få 5-timers ophold på Ertholmene. Derfor er turdatoen ændret fra 28/4. Afgang kl. 10 fra Gudhjem. Afgang kl. 16.15 fra Christiansø. Ankomst kl. 17.25 til Allinge. Ankomst kl. 18.15 til Gudhjem. Lederen sørger for fællesbillet. Pris: kr. 180 pr. deltager som dækker tre timer til søs og fire timer i land. Fællesspisning af medbragt mad i Kongens Have på Christiansø. Forinden og efter hygger vi os på disse paradisiske øer, hvor der vil være omkring 20.000 fugle, især ederfugle, alke, lomvier og sølvmåger. Turleder: Eilif S. Bendtsen (tlf. 23 48 80 04).

Fugle og grill ved Hammersøen lør. 9/6 Kl. 16. Hammerhavn. Årets grillarrangement foregår på Nordbornholm, hvor vi håber på at starte med en sejltur langs kysten (pris: 60 kr. pr. pers.) Der er mulighed for bl.a. vandrefalk, alkefugle og baltisk sildemåge. Efterfølgende går vi en tur ad kendte og ukendte stier og observerer fuglelivet undervejs. Til sidst griller vi ved bålpladsen nær Hammersøen. Medbring mad, drikke og service. Tilmelding til Carsten senest 7/6. Turledere: Carsten Andersen (tlf. 56 96 22 40) og Birthe Egebjerg (tlf. 61 11 33 35).

Nexø Sydstrand og cykeltur til Salthammer tor. 2/8 Kl. 17-19.30. Fugletårnet på Nexø Sydstrand. Madpakketur ved Nexø Sydstrand, hvor vi ser på fugle fra første parket. Ved kysten vil der være grågæs, ænder, skalleslugere, præstekraver, klirer og ryler. For de, der har lyst til en cykeltur, cykler vi til Salthammer, hvor fuglelivet iagttages. Øvrige deltagere uden medbragt cykel, kører i bil til Salthammer. Turledere: Ole Leegaard Jensen og Hanne Tøttrup (tlf. 20 27 01 58).

Svaneke og omegn lør. 18/8 Kl. 8.30-11.30. Svaneke Havn ved den gamle Tolbod. Turen går gennem byen forbi kirken til det spændende område Pærebakkerne og derefter gennem Frennegårdsskoven til Hjortehavn i Grisby, hvor vi følger kyststien forbi Frenneodde, Kirreskær, Hullehavn og Svaneke Fyr tilbage til udgangspunktet. Turen er på 6 km. Husk godt fodtøj. Turledere: Sune Riis Sørensen og Mogens Kofod (tlf. 30 18 21 31).

Stortur til Öland 6/9 - 9/9 På Öland kan vi besøge adskillige små lokaliteter og komme tæt på mange forskellige arter. På en fin dag trækker mange rovfugle over øen, og på det store steppeagtige alvar raster traner i tusindvis. Öland er desuden berømt for at tiltrække en mængde småfugle, især sjældenheder østfra. Pris: omkring kr. 1.500 (endnu ikke fastlagt) som dækker transport i minibusser og overnatning samt en del af måltiderne. Deltagerantal: 16-20. Tilmelding fra 1/7 til 15/8. Kontakt en af turlederne: Karsten Rasmussen (tlf. 56 96 52 27/haslefotografi@mail.dk) og Carsten Andersen (tlf. 56 96 22 40).

Nordsjælland LOKAL

DOF Nordsjælland

Kontakt:

John Dreyer Andersen . Bakkebo 19 . 3550 Slangerup . Tlf. 47 33 59 75
E-mail: formand@dofnordsj.dk

TURE

Gribskov - Stenholt Indelukke lør. 12/5 Kl. 7-12. Krydset Isterødvej/Fredensborgvej. P-pladsen 100 m ad Fredensborgvej mod Fredensborg. Vi går i det måske mest fuglerige område i Gribskov og starter tidligt for at få det mest intense fuglekor med. Nu er næsten alle trækfuglene kommet og vi fordyber os i fuglesangen og har store chancer for at se svaleklire, lille flagspætte samt overraskelser. Turleder: Per E. Pedersen (tlf. 30 53 92 45) og Luise Stender (tlf. 20 28 72 73).

Fuglesang ved Gurre Sø søn. 3/6 Kl. 07.15-11.30. P-pladsen på Gurvevej ved den gamle lade. Turen er for alle, der har lyst til at lære fuglenes sang at kende. Turleder: Sanne Busk (tlf. 61 27 51 82).

Onsdagstur i Gribskov 6/6 Kl. 8-12. Kagerup Station. Vi går en tur og kigger på årstidens fugle i skoven. Turleder: Peter J. Petersen (tlf. 30 63 71 22).

Natravnetur lør. 9/6 Kl. 20-00. P-pladsen ved Tibirke Kirke. Vi starter med en gåtur ved Holløse Bredning, hvor vi ser på vandfugle og sangfugle. Kl. 22 fortsætter vi til Melby Overdrev og lytter efter natravn. Husk godt fodtøj. Turledere: Per Ekberg Pedersen (tlf. 30 53 92 45) og Luise Stender.

Holløse Bredning og Melby Overdrev tir. 19/6 Kl. 20-23. P-pladsen ved Tibirke Kirke. Vi starter med at se på engfugle og søfugle i bredningen. Kl. 21.30 kører vi i bilerne til Melby Overdrev og ser efter natravn og hedelærke. Begge steder gør vi meget ud af fuglestemmerne. Turleder: Bo Kayser (tlf. 51 34 62 78).

Ullerup Skov lør. 23/6 Kl. 8-11. Den midterste p-plads på Ullerup Skovvej i Hundested. Vi går rundt i skoven og lytter og ser efter fuglene, bl.a. munk, havesanger, gærdesanger, tornsanger, gransanger, løvsanger, skovsanger og måske huldue samt lille flagspætte. Turleder: Michael Trasborg (tlf. 22 41 89 30).

Tematur: Rødrygget tornskade søn. 8/7 Kl. 8-12.30. Kagerup Station. Vi går en tur ind til Sandskredssøen og fokuserer på rødrygget tornskade, dens levevis og ynglebiotop. Turen er på ca. 8 km. Vi holder pause og spiser den medbragte mad ved søen. Turledere: Per Ekberg Pedersen (tlf. 30 53 92 45) og Luise Stender.

Tematur: Havørn søn. 29/7 Kl. 9-12. P-pladsen i Nejede Vesterskov. Indkørsel ad Ravnsbjergvej, Alsønderup. Havørnen yngler nu for fjerde år i Nejede Vesterskov og har tidligere fået fem unger på vingerne. Redekoordinator Jens Lykkebo vil tage os med til skoven samt Alsønderup Enge, hvor vi forhåbentlig kan se havørnene med deres unger. Turleder: Jens Lykkebo (tlf. 48 28 74 36).

Kyndby Vig og Sømer Skov søn. 5/8 Kl. 9-12.30. P-pladsen på Kyndbyvej lige før Kyndbyværket. Vi kan forvente at se, småfugle, sangere, fluesnappere, vadefugle og lidt rovfugle samt ænder. Turleder: John Andersen (tlf. 40 55 20 34).

Onsdagstur i Gribskov 15/8 Kl. 8-12. Kagerup Station. Vi går en tur og ser på årstidens fugle i skoven. Turleder: Peter J. Petersen (tlf. 30 63 71 22).

RESERVATERNE

Nivå Bugt Strandenge: Åbent Hus søn. 13/5 Kl. 13-16. Følg stien fra p-pladsen og cykelparkering ved Strandvejen i Nivå. I fugletårnet står arbejdsgruppen klar med fuglebøger og teleskoper, så du kommer helt tæt på fuglene. Kom, kig og spørg. Arrangør: Fugleværnsfondens frivillige arbejdsgruppe

Nivå Bugt lør. 19/5 Kl. 9-12. Ved indgangen til Fugleværnsfondens reservat på strandvejen i Nivå. Temaet er rovfugletræk og skovens sangfugle. Turleder: Karsten Winding (tlf. 49 14 50 89).

Nivå Bugt lør. 21/7 Kl. 9-12. Ved indgangen til Fugleværnsfondens reservat på Strandvejen i Nivå. Temaet er rastende og trækkende vadefugle samt ynglefugle. Turleder: Karsten Winding (tlf. 49 14 50 89).

Nivå Bugt Strandenge: Sommeraften ons. 25/7 Kl. 19-21. Følg stien fra -plads og cykelparkering ved Strandvejen i Nivå. I fugletårnet står arbejdsgruppen klar med fuglebøger og teleskoper, så du kommer helt tæt på fuglene. Kom og nyd fugle, dufte og lyde en sommeraften ved Øresund. Arrangør: Fugleværnsfondens frivillige arbejdsgruppe.

DOF København

Vesterbrogade 140 . 1620 København V. kbh@dof.dk

Fugleture for DOF Københavns medlemmer arrangeres af DOF Travel, Seniorudvalget, Køgegruppen og Roskildeguppen. DOF Travels rejser er annonceret andetsteds i bladet, mens de resterende ture er annonceret nedenfor. Alle ture kan ligeledes ses på vores hjemmeside, www.dofkbh.dk. Alle ture er gratis medmindre andet er angivet.

Betaling af turene

DOF Travel Københavnsafdelingen . Dansk Ornitologisk Forening
Vesterbrogade 140A, 1. sal . 1620 København V. . Giro 807 3333
E-mail: travel@dof.dk . www.doftravel.dk

Tirsdagsvagtens kontaktoplysninger

Træffetid: Hver tirsdag fra kl. 18.30-20.00 . Tlf. 33 28 38 00

For betaling af ture arrangeret af Grågåssene, Køgegruppen eller Roskildeguppen se særskilt afsnit.

SMÅTURE

Gilbjergshoved lør. 12/5 Kl. 8-12. Gilbjergstenen. Spændende tidspunkt på trækestedet med mulighed for eksotiske arter som pirol, karmindompap og fortsat træk af lærkefalk og med held aftenfalk. Turleder: Peter J. Petersen.

Lille Vejleå, Ishøj søn. 13/5 Kl. 9-11. Busstoppet Fyrrelunden på Ishøj Boulevard (bus 400 og 400S), stor P-plads lige ved. Vi går en tur rundt i denne lille naturperle med meget forskellige biotoper. Vi ser og hører alle de almindelige sangfugle. God mulighed for nattergal, kærsanger, grå fluesnapper, agerhøns samt overflyvende vadefugle. Turleder: Troels M. Krogh (tlf. 30 20 91 17).

Bolund Holm i Roskilde Fjord tir. 15/5 Kl. 9-12. P-pladsen på A6 over for Lille Valbyvej. Vi går Bolund rundt og en tur rund om Lille Valby og ser hvad årstiden kan byde på. Der kan være sumpet. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

Utterslev Mose Øst og Højmosen tir. 15/5 Kl. 7-10. Midt på Grønemose Alle ved søbredden. Tur omkring Højmosen, med det rige udvalg af småfugle er der fokus på fuglestemmer. Desuden østmosens vandfugle og evt. rovfugletræk. Husk vandtæt fodtøj til Højmosen. Turleder: Hanne Kapala (tlf. 22 57 01 21).

Nattergaletur på Amager Fælled tir. 22/5 Kl. 19.30-21.30. Metro Stationen DR-byen. Vi går en aften tur på Amager Fælled og

omkring Grønjordssøen mens vi nyder det store kor af syngende nattergale, kærsangere samt alle de andre sangfugle. Flere stop undervejs for at lære, lytte og nyde sangfuglene. Turleder: Troels M. Krogh (tlf. 30 20 91 17).

Holmesø, Brøndby Havn lør. 26/5 Kl. 10-12. Broen mellem Brøndby Havn og Holmesø. Mulighed for sorthovedet måge og splitterner. Turleder: Rene Rantzau (tlf. 27 20 95 09).

Kongelunden søn. 27/5 Kl. 19.30-21.30. P-pladsen midt i skoven. Aften tur med forsommerens kor af fuglestemmer. Nattergal og sangdrossel er blandt dem vi vil høre. Turleder: Vicky Knudsen (tlf. 60 29 69 86).

Kystagerparken tir. 29/5 Kl. 9-11. P-pladsen ved Åmarken St. Sangerne og nattergalen er ved at være på plads og med lidt held overtrækkende hvepsevåger. Turleder: John Speich.

Ølsemagle Revle tor. 31/5 Kl. 17.30 til solnedgang. P-plads ved kiosken på dæmningen. Tur på indersiden i aftenmedlys. Cykler og privatbiler. Et godt tidspunkt for en overraskelse. Turleder: Rune Palmqvist (tlf. 35 10 30 76).

Holløse Bredning og Tisvilde Hegn søn. 3/6 Kl. 8-11.30. P-pladsen i skoven lige nord for Tibirke Kirke. Vi går gennem skoven og lytter til fuglekoret nu hvor alle sangerne er på plads. I Holløse Bredning er yngleaktiviteten blandt vandfuglene i fuld gang. Turledere: Arne Volf og Morten Rasmussen.

Selsø lør. 9/6 Kl. 9-12. P-pladsen ved Selsø Kirke og Slot. På søen er der mange andefugle og på engene er der vadefugle. Måske går vi langs Møllekrog. På turen ser vi også på sommerfugle. Turleder: Hans Harrestrup Andersen (tlf. 46 41 22 25).

Staunings Ø lør. 10/6 Kl. 8-12. P-pladsen i skoven. Sangfugle og andre småfugle i skoven og ved stranden andefugle, vadefugle og måger. Turleder: Jesper Sonne (tlf. 26 33 05 54).

Gribskov søn. 10/6 Kl. 21. Kagerup Station. Skovens fugle f.eks. sortspætte, ravn og duehøg. Turleder: Peter J. Petersen.

Tisvilde Hegn tir. 12/6 Kl. 20.45-00. Den store p-plads ved kysten øst for Melby Overdrev. Vi skal lytte og kigge efter natravn, men går først en tur i hegnet og hører skoven gå til ro. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

Gribskov ons. 13/6 Kl. 21-00. Kagerup Station. 3 timers gåtur med mulighed for natravn. Turleder: Peter J. Petersen.

Tisvilde Hegn ons. 13/6 Kl. 20.45-00. Den store p-plads ved kysten øst for Melby Overdrev. Vi skal lytte og kigge efter natravn, men går først en tur i hegnet og hører skoven gå til ro. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

Møn (tur i privatbiler) søn. 17/6 Kl. 9-14. P-pladsen ved Jydelejet overfor vandrerhjemmet. Vi lytter til de sidst ankomne sangfugle og måske ser vi vandrefalken. God travetur. Solidt fodtøj er at foretrække. Turleder: John Andersen (tlf. 40 55 20 34).

Kongsholmparken og Tueholmsøen i Albertslund tir. 19/6 Kl. 19.30-22. Busstop Hjulets Kvarter på Kongsholm Alle, bus 141 fra Albertslund St. og Glostrup St. Gode p-forhold. Man siger nattergalen stopper med at synge til Sankt Hans, så vi skal ud at nyde de sidste strofer sammen med det øvrige store kor af aften sangfugle. Turleder: Troels M. Krogh (tlf. 30 20 91 17).

Nordhavnstippen/Stubben lør. 30/6 Kl. 8.30-12. Rundkørslen for enden af Kattegatvej. Mulighed for flere arter småfugle som stenpikker og bynkefugl samt havfugle. Turleder: Vicky Knudsen (tlf. 60 29 69 86).

Brøndby Strand og Holmesø lør. 7/7 Kl. 8-11. På øerne er der kolonier af måger og terner. Måske har der i år atter været ynglende sorthovedet måge, samt andefugle og småfugle i krattene. Turleder: Steen Roed (tlf. 43 54 90 24).

Ishøj Strand og Store Vejleås udløb lør. 14/7 Kl. 9-12. P-pladsen ved rokлубben/FDM Camping. Vi ser efter andefugle og måger i strandsøerne og vadefugle samt småfugle ved åen. Turleder: Flemming Christensen (tlf. 36 49 32 57).

Utterslev Mose lør. 21/7 Kl. 8-11. Hjørnet af Pilesvinget og Åkandevej. Grågæssenes ynglesæson er slut. Har den været god? Der er stadig mange småfugle, andefugle, lappedykkere og måske noget uventet. Rast og udkig fra fugletårnet. Turleder: Hanne Kapala (tlf. 22 57 01 21).

Jægersø og fugletårnet ved St. Vejle Å lør. 21/7 Kl. 10-12. Busstop ved Museet Arken bus 128 fra Ishøj St. Vi ser efter andefugle i Jægersø og vadefugle ved åen. Turleder: Rene Rantzau (tlf. 27 20 95 09).

Utterslev Mose lør. 4/8 Kl. 9-11. Mosehuset, Mosesvinget 3. På turen kigger vi på mosens mange andefugle, måger og lappedykkere. Evt. korttået træløber og rovterne. Turleder: Nikolaj Noel Christensen.

Bolund Holm, Roskilde Fjord tir. 7/8 Kl. 9-12. P-pladsen på A6 over for Lille Valbyvej. Vi går Bolund rundt og en tur rundt om Lille Valby og ser hvad årstiden kan byde på. Der kan være sumpet. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

Utterslev Mose søn. 19/8 Kl. 8-11. Hjørnet af Pilesvinget og Åkandevej. Mosens svømmefugle er i fokus. Måske begyndende returtræk af fiskeørn og hvepsevåge. Med lidt held rovterne. Turleder: Hanne Kapala (tlf. 22 57 01 21).

CYKELTURE

Vestamager lør. 2/6 Kl. 8.30-13. Vestamager Metrostation. På vejen over Vestamager er der mange småfugle på engene og i krattene. Måske hører vi græshoppesanger. Ved Klydesøen er der vadefugle, hejrer, andefugle og måske ynglende rørhøg. Turleder: Mikkel Holck (tlf. 26 17 37 63).

Vestamager søn. 22/7 Kl. 8.30-13. Vestamager Metrostation. Vi cykler ad Kalvebod Fæled via Villahøj til den nordlige del af Klydesøen ved Sydmøllevvej, herefter til det sydlige fugletårn. Vi ser efter rastende vade- og andefugle. Turleder: Mikkel Holck (tlf. 26 17 37 63).

SALTHOLM

Max. 10 deltagere pr. tur. Tilmelding tirsdage kl. 17-20 på tlf. 33 28 38 00 før indbetaling. Når meddelelse om plads på tur er fået indbetales turens pris på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01 eller reg.nr. 4180) eller ved check til DOF Travels adresse, så beløbet er DOF Travel i hænde inden 14 dage efter tilsagn om plads på turen. Mødested: Kastrup Fiskerihavn, Amager Strandvej 407, der er P-plads på havnen. Alle ture starter kl. 8. Medbring mad og drikke. Vandtæt fodtøj er ofte påkrævet.

Mandag 28/5 Turleder: Arne Volf. Kr. 221. Mrk. S7

Lørdag 2/6 Turleder: Flemming Christensen. Kr. 222. Mrk. S8

Søndag 26/8 Turleder: Jesper Sonne. Kr. 223. Mrk. S9

Lørdag 8/9 Turleder: Hans Meltofte. Kr. 224. Mrk. S10

BUSTURE

Hallands Väderö lør. 2/6 Afgang fra Lyngby (garageanlægget Christian X's Alle 5-7) kl. 5.30 og fra Sjælør Station kl. 6. Mulighed for påstigning ved Scanlines vognbillettering kl. ca. 7. Ud for Hallandsåsen ligger Kattegats sydligste klippeø. Det er en perle af et naturreservat med urskov og sæler. På sejlturen fra Torekov vil vi se de første tejster og alke. På selve øen går vi gennem urskoven, hvor der yngler huldue, karmindompap og sangere. Gåturen på klipperne er lidt vanskelig, så godt fodtøj anbefales. Tilmelding sker ved at indbetale kr. 338 for voksne og kr. 308 for unge under 13 år på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01 eller reg.nr. 4180) eller på check til udvalgets adresse senest den 18. maj. Mrk. B6. Turledere: Frands E Jensen og Rene Rantzau.

RESERVATERNE

Aftenfuglestemmeture i Vaserne Kl. 19-21.30. Det store bøgetræ ved udsigtspunktet ud for Fyrrebakken ved Vasevej. Turene er for alle, som ønsker at lære mere om vores hjemlige sangfugle og det spændende dyre- og planteliv, som Vaserne byder på. Der kræves ingen specielle forudsætninger eller udstyr for at deltage. Turleder: Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09).

Tirsdag 15/5

Tirsdag 22/5

Tirsdag 29/5

Optællingsture ved Gundsømagle Sø Kl. 9-12.30. P-pladsen ved Fugleværnsfondens reservat (bus 216 med afgang fra Ballerup Station og Roskilde Station samt bus 217 fra Høje Taastrup Station, alle med ankomst til Østrup hele timetal). På den månedlige optællingstur i reservatet går vi ad trampestien gennem røskoven til fugletårnene. Ved vådt vejr kan gummistøvler anbefales. Turleder: John Andersen (tlf. 40 55 20 34/ja@skanbytte.dk).

Lørdag 2/6

Lørdag 7/7

Lørdag 4/8

TURE

Betaling for seniorture foregår udelukkende pr. giro eller bank (ved bankoverførsel: reg.nr. 9541)6-007-2035 DOF København, Seniorudvalget, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. Evt. framelding til endagsbusture må finde sted skriftligt på ovenstående adresse senest onsdag før turens afholdelse. Det indbetalte beløb returneres fratrukket et ekspeditionsgebyr på kr. 20/pers. Bemærk: Vi sender ingen bekræftelse på endagsbusture. Du er på listen, hvis ikke du hører fra os. På flerdagsbusture sender vi bekræftelse på din tilmelding.

Kontakt Poul Reib . Tlf. 41 24 88 64 . E-mail: poul.reib@gmail.com

Turledere Jan Nielsen . Finn Jensen . Erik Larsen . Tage Stampe

Læs det detaljerede program i "Grågåsen" eller under Ture på www.dofkbh.dk.

Skåne ons. 23/5 Kl. 7-17. Bustur fra Ballerup Station (opsamling Tårnby). Turen er udsolgt. Spørg om eventuelle restpladser på tlf. 41 24 88 64.

Tryggevælde Ådal ons. 6/6 kl. 7-16. Tur i privatbiler fra Ballerup Station.

Sæsonafslutning ons. 20/6 Kl. 8-18. Bustur fra Ballerup Station.

Stauings Ø ons. 1/8 Kl. 8-14. Småtur.

Ølsemagle ons. 15/8 Kl. 8-14 Småtur.

Køge Bugt

LOKAL

TURE

Tryggevælde Ådal ons. 23/5 Kl. 19.30-21.30. Tag aftenkaffen med og lad os mødes på p-pladsen ved Strøby Kirke. Denne aften vil blive domineret af området's nattegale, men vi lytter selvfølgelig til hvad der ellers er. Turledere: Marta Bagoly Grun (tlf. 30 42 24 49) og Henning Skjelborg.

Ramsøen midt i yngletiden lør. 16/6 Kl. 10-14. Grusvejen mellem Ramsømagle og Gadstrup. Tur på cykel og i privatbiler. Mursejlere, rørhøge og måske en sortterne. Dununger af mosens fugle. Turleder: Rune Palmqvist (tlf. 3510 3076).

Natkanotur på Tryggevælde Å søn. 17/6 Kl. 01-05. P-pladsen ved Strøby Kirke. Oplev Østsjællands Amazonas om natten og morgengryets kor af sangfugle. God chance for vagtel, græshoppesanger og måske en sjældenhed. Tilmelding er nødvendig til turleder Søren Mygind (tlf. 22 35 45 50). Se mere på dofkoege.dk.

Ølsemagle Revle fra landsiden søn. 22/7 Kl. 16-21. P-pladsen ved kiosken på Revlen. Vi kigger på arktiske vadefugle i sommerdragt i aftenlyset. Tur på cykel og i privatbiler. Turleder: Rune Palmqvist (tlf. 3510 3076).

Cykeltur på Præstø Fed lør. 11/8 Kl. 9 på Faxe Ladeplads Station ved Køge-togets ankomst eller kl. 9.30 ved Feddet Camping. Vi er tilbage på Faxe Ladeplads kl. 16. Toget afgår mod Køge kl. 16.04. Over heden ser vi efter trækkende edderfugle, rastende småspover og måske en hugorm, som varmer sig i solen. Ved Fedhage ser vi på rastende ænder, vadefugle, måger og terner. God chance for dværgmåge og sortterne. Turleder: Søren Mygind (tlf. 22 35 45 50).

Roskilde

LOKAL

TURE

Skovsnepetur i Klosterhaven søn. 13/5 Kl. 20-22. Klosterskoven, første skovvej til højre når man kommer ad Øringevej fra Viby mod Borup. Skovsnepetur i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, Roskilde. Turleder: Bjarne Bo Jensen.

Nattergaletur på Sortesti tir. 22/5 Kl. 21-23. P-pladsen ved Hørgården, Hørhusene 61, Roskilde. Nattergaletur i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, Roskilde. Turleder: Claus Helweg Ovesen.

Sangfugletur i Ramsødalen søn. 27/5 Kl. 7-10. Kumlehusvej 10, 4130 Viby. Sangfugletur i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, Roskilde. Turleder: Bjarne Bo Jensen.

Møn rundt søn. 10/6 Kl. 6-17.30. P-pladsen ved Røde Port. Samkørsel Møn rundt. Vi håber at se vandrefalk, lærkefalk og meget mere. Tilmelding er ikke nødvendig. Turleder: Anders

På tur med DOF Travel

Nordens største udbyder af fugleture

Se vores hjemmeside
med alle rejserne
[www.doftravel.dk/
rejser](http://www.doftravel.dk/rejser)

Irland, 1 uge i august 2012 Ungarn, 22.-29.

oktober 2012

Turleder: Leon Berthou

Prisen forventes omkring kr. 12.500.

Lokale guider. Vi gentager succesen fra 1997, 2003, 2006 og 2009 med endnu en efterårstur til Ungarn. Vi koncentrerer vores aktivitet om to områder, nemlig Hortobagy, som er Europas største steppeområde (puszta) beliggende i den østlige del af landet samt Bükk National-park i bjergene i den nordlige del af Ungarn på grænsen til Slovakiet.

I området er der godt med rovfugle, bl.a. Kejsersørne og Duehøg. Desuden er der chancer for Storhornugle og Slagugle samt Grå- og Sortspætte, Hvidrygget flagspætte Mellem- og Lille flagspætte, derudover Klippeværbling mm. Tilmelding sker ved at indbetale depositum på kr. 1250 pr. person mærket "Ungarn 2012" Og så er Ungarn jo kendt for sine flotte dessertvine fra Tokay i det nordøstlige Ungarn.

Svalbard 26. juni – 8. juli 2013

Turledere: Erik Mølgaard og John speich.

I 2013 bliver det atter muligt at rejse med DOF til det eventyrlige Svalbard højt mod nord. Det er en unik chance for at opleve en del af vor klode, der normalt kun besøges af ekspeditioner. Vi har været så heldige at få hele skibet – så nu er der mulighed for at komme til Svalbard på en ren DOF-tur, og det vil sige at vi har meget stor indflydelse på hvor vi gerne vil sejle hen og hvor vi vil i land. Naturligvis afhængig af situationen – og i sidste ende er det kaptajnen der bestemmer.

Turen vil foregå med fly til Longyearbyen på hovedøen Spitsbergen, og efter et døgn til at udforske byen og dens nærmeste omegn på mønstre vi ekspeditionsskibet. De næste 8 dage skal vi bo på skibet og sejle rundt om Spitsbergen. 2-3 gange dagligt går vi i land og besøger forskellige steder på øgruppen. Her vil vi på tæt hold opleve den barske natur. Højdepunkterne forventes bl.a. at blive isbjørne, hvalrosser, hvaler, ismåge, thorshøns, titusinder af søkonger og polarlomvie samt meget mere.

Hent programmet på hjemmesiden, hvor du også kan se priserne.

Ghana, Februar/Marts 2013

Turleder: Alex Rosendal

I turen indgår er faren lokal guide.

Farvestrålende biædere, brillante ellekrager, mærkværdige næsehornfugle, vanskelige greenbuls, små solfugle, fløjtende piroler og meget andet er bl.a., hvad der venter os på denne DOF tur til Vestafrika.

Turen starter i Burkina Faso i det tørre Sahel og derfra bevæger vi os sydpå gennem busksavanne, skovsavanne, regnskov og kystsavanne for til sidst at slutte ved havet.

På turen kan vi forvente over 350 arter, hvoraf mange af dem kun findes i Vestafrika. I den nordlige del af Ghana besøges vi endvidere DOF's ringmærknings-station, hvor vi måske får mulighed for at deltage i ringmærkning og optælling. Turen er begrænset til 10 deltagere. Prisen er beregnet til kr. 27.000, som inkluderer fly, hoteller, transport i minibus, helpension, guides mm. i 14 dage. Tilmelding sker ved at indbetale depositum på kr. 2.700 mærket Ghana.

Hallands Väderö. Lørdag 2/6.

Turledere: Frands E. Jensen og René Rantzau.

Der er få ledige pladser til denne perle i Kattegat. Afgang fra Lyngby (garageanlægget Christian X's Alle 5-7) kl. 5.30 og fra Sjælør Station kl. 6. Mulighed for påstigning ved Scanlines' vognbillettering kl. ca. 7.00.

Bhutan ca. 15 april – ca. 5 maj 2013.

Leder: Jan Hjort Christensen + lokalguide.

Så byder DOF igen på den unikke mulighed for at besøge et af de mest mytiske lande i verden, nemlig det lille unikke og meget smukke kongedømme Bhutan. Klemte inde mellem Tibet og Indien i den østlige del af Himalaya, byder landet på noget af det mest enestående natur og kultur, denne del af verden kan byde på. Intet sted i Himalaya er naturen så uberørt og varieret som i netop Bhutan. Med en højdeforskel fra 200 meter i syd til 7.000 meter i nord med sneklædte toppe, er fuglelivet enestående alsidigt, eksotisk men også hjemligt i bedste forstand.

Vi skulle gerne stifte bekendtskab med mere end 300 fuglearter bl.a. eksotiske arter som Himalayan Monal, Satyr Tragopan, Rufous-Necked Hornbill, Wards Trogon, Himalayan Honeyguide, og med lidt held måske Beautiful Nuthatch og meget mere. Indlagt i programmet er også besøg på flere Tsongaer, men hovedvægten er lagt på fuglene og den unikke natur med fuldt program alle dage. Detaljert turprogram vil i løbet af et stykke tid kunne ses på DOF-Travels hjemmeside.

Turens pris forventes at blive ca. kr. 51.000,- ved en dollarkurs på ca 6,00 og vil inkludere alle flyvninger, transport og overnatning i Bhutan, fuld pension, alle indgange til nationalparker mm og alm DOF-travel service. Tilmelding sker ved at betale et depositum på kr. 4.900,- pr. person mærket "Bhutan". Turen er begrænset til 11 deltagere, og erfaringen fra sidst viser, at den hurtigt bliver overtegnet.

Indbetaling kan foretages på Giro 8 07 33 33 el. Bank-giro 4180-0008073333 el. Check til DOF Travel Husk altid at angive rejsemål og se i øvrigt hjemmesiden Husk altid at opgive e-mail og telefonnummer ved tilmelding

DOF Travel Københavnsafdelingen, Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140A, 1 sal. 1620 København V.

Telefon 3328-3800 hver tirsdag 18.30-20.00 (Tirsdagsvagten). Giro 8 07 33 33, Bank-giro: 4180 0008073333

E-mail: travel@dof.dk, www.doftravel.dk

Djursland, Stubbe Sø Sommerhus ("Bogpeters Hytte") midt i Fugleværnsfondens reservat ved Stubbe Sø udlejes (kun til DOF-medlemmer). Garanti for ynglende topmejsle, broget fluesnapper, hedelærke og rødrygget tornskade. Adgang til søen og mulighed for dejlige ture i nærområdet. Ikke langt til Ebeltoft, badestrand og Djurslands turistattraktioner. Ingen fjernsyn – men fred og ro. Huset er på 80m² (6 pers./to soverum). 2600 kr/uge + el. Henv. Peter Lange, tlf.: 86 95 03 41 eller mail: peterlan@dofoj.dk. Læs mere på www.dofoj.dk/bogpetershytte.

Udlejes: Vedersø. 4 personer. Toppen af Vest Stadil Fjord. Hyggeligt velindrettet helårshus / ferielejlighed 50 m². Naturgrund ugeneret indhegnet, udsigtshøj. Udsigt til klitter og fredede strandenge. Stort fugletræk samt mulighed for sort sol forår/efterår. Rørdrum høres, findes ved Nørre Sø 800m væk. Ynglende tårnfalke i haven. Rigt fugleliv, fodres hele året. Musvåge på foderbræt 25 m fra huset. Ugepris: kr. 2.700,- Rengøring kr. 450,- El afregnes. Pris pr. døgn, kr. 450,- inkl. sengelinned og håndklæder. Hund er velkommen. Henv. Anette Schmidt: 22 55 06 00.

Limfjorden - Vejlerne Lunt lille træhus, smukt beliggende med helt fri udsigt over Arup Dæmning, fjord og reservat. Helårsbolig, enkelt indrettet til 2-4 pers., med tekøkken, bad, brændeovn og el-varme. Udlejes billigt på dags- eller ugebasis. Tlf. 97 99 33 76. E-mail: lotte.lolk@mail.dk.

Udlejes: Skagen-Nordstjernevej 29 Sommerhus udlejes, tæt v. Grenen 4-5 pers. fra 1800 kr. www.skagenguide.dk Tlf. 40 40 68 70

Værelser nær Vejlerne To værelser med hver 2 opredte senge, fælles badeværelse, køleskab, kaffemaskine og indgang. Beliggenhed i Vesløs mellem Bygholm og Vesløs Vejler. Sæson: 8. april – 1. september, pris 150 kr. pr seng. Tlf. 97 99 31 49

FUGLEKRÆMMERENS BOD

nr. 2/2012

Fotoadapter til Leica Televid 77 apo købes. Tlf. 24 27 08 56.

Fuglekræmmerens Bod er stedet, hvor DOFs medlemmer kan annoncere næsten alt mellem himmel og jord (sommerhusudlejning og hussalg undtaget). Annonceprisen er 50 kr. pr. påbegyndt 15 ord. Annonceringen er forbeholdt udbud og efterspørgsel på privat, ikke forretningsmæssig basis. Samtidig med annonce teksten indsendes beløbet i check eller på giro 7 00 08 39 til: DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V. Husk at skrive "annonce" på girokortet. Du kan endvidere betale via din netbank. Benyt da registreringsnummer 4180, kontonummer 4180 634 932. Mærk indbetalingen annonce. Sidste frist for aflevering af annoncer til næste nummer er 15. juli 2012..

Spanien Oplev Extremaduras rige fugleliv i bjergkæden "Sierra de Gredos", 40 min. kørsel fra naturparken Monfragüe. Bo på pensionat i den hyggelige landsby Cuacos de Yuste, i nænsomt restaureret 200 år gammelt byhus, hos den danske designer og kulturborgmester i byen, Charlotte Houman. Vandreture gennem egeskove ad gedehyrdernes stier, langs rislende vandløb eller over trægrænsen med storslåede panoramaer. Hold pause i de små bjerglandsbyer og nyd lokale tapas, eller oplev historiens vingesus på klosteret Yuste, hvor Karl den femte trak sig tilbage i 1557. Priser fra 25 € pr. pers. pr døgn. www.hosteriacantarranas.es

Bed & Breakfast i den naturskønne Tøndermarsk. Alle værelser har eget bad/toilet. Desuden udlejes halmhus som feriebolig. Flere oplysninger og billeder på www.sovgodt8.dk eller 74 72 58 06.

Attraktiv Feriebolig på Lolland Smuk og anderledes feriebolig i "Det Gule Pakhus" beliggende på Bandholm Havn. Bandholm ligger ideelt, når det gælder fuglelokaliteter som Maribosøerne og skovene omkring, Fladet, Kalløgrå, Bunddraget med de store forårs- og efterårs træk, samt Fugleværnsfondens store område Saxfjed – Hyldekrog. Lejligheden er på 78 m² og er indrettet i 2 plan i et 200 år gamle smukt renoveret pakhus. Lejligheden overdrages fuldt møbleret og indeholder moderne køkken, opholdsstue, 2 soveværelser samt badeværelse. Lejligheden er til salg for kr. 495.000. Henvendelse til ejeren: olebay@mail.dk – mobil 40 56 23 00.

Limfjordens naturperle »På Feddet« med de 5 biotoper ved Lovns Bredning udlejes, se: www.flicka3.dk/paafeddet

Skagen Fuglefestival – 11. maj til 13. maj

Bo på hotellet tæt ved hede, strand og skov. Overnat på Skagens eneste 4-stjernede hotel og vågn op frisk og veludhvilet til dagens strabadser. ColorHotel Skagen tilbyder under Skagen Fuglefestival disse to fantastiske opholdstyper: www.skagenhotel.dk. Tlf. 98 44 22 33. E-mail: skagen@skagenhotel.dk.

Fredag til søndag 2x2-retters menu Morgenbuffet eller grab-and-run morgenmad Madpakke med stor sandwich, kage og frugt Dobbeltværelse kr. 1.395,- Enkeltværelse kr. 1.795,-

Lørdag til søndag 2-retters menu om aftenen, Morgenbuffet eller grab-and-run morgenmad, Madpakke med stor sandwich, kage og frugt Dobbeltværelse kr. 695,- Enkeltværelse kr. 895,-

Alle priser er pr. person

Danhostel Henne Strand

Ikke et sted hvor du føler dig fremmed www.danhostel.dk/hennestrand

Nær Tipperne, Skjern Å og nu også Fiilsø. Overnat hos os, alene eller i mindre grupper.

Ring eller mail for pris og muligheder: 75 25 50 75 / hennestrand@danhostel.dk

Malariafri safari til fugleforskeren Jørgen

Rabøls sydafrikanske reservat Gør som mange andre fuglefolk: tag med super-engagerede biologer på en anderledes og personlig safari til Sharkati i UNESCO Reservatet Waterberg i Limpopo. Max. 12 deltagere og kun 4 årlige ture. Fantastisk natur med over 300 fuglearter og masser af vilde dyr. Hyggelig lodge med gæstehuse, pool, frodig have. Netfangst, bushwalks, safaris, natur/fugleforedrag, fuglelister mm. Du må også gerne gå egne ture i reservatet. Endvidere mange ture til nationalparker, RAMSAR-område, township, landarbejderskole, meteoritkrater, world heritage site mm. Medlem af Rejsegarantifonden. 15 dage all inclusive fra 19.900 nov. og feb. Turledere: biologer & medejere Jørgen Rabøl og Danna Borg, www.biotravel.dk tlf: 45858512/2484 9392

Gavekort til bidragydere til DOF's medier

Mange medlemmer og ansatte bidrager med indhold til DOF's medier. Som en anerkendelse modtager bidragerne fremover gavekort til Naturbutikken efter flg. retningslinjer:

- 1) Anerkendelse for bidrag er symbolsk og kan ikke betragtes som aflønning.
- 2) Artikler på ca. 1500 – 2000 ord anerkendes med et gavekort til Naturbutikken på 200 kr.
- 3) Fotos anerkendes med gavekort til Naturbutikken således:
 - a. 1 foto 100 kr.
 - b. 2-4 fotos 200 kr.
 - c. 5+ fotos 300 kr.
- 4) Gavekortet udstedes første gang bidraget benyttes af DOF. Ved gentagelse/genbrug i flere medier udstedes ikke yderligere gavekort.
- 5) Ansatte og medlemmer af hovedbestyrelserne i DOF og FVF modtager ikke gavekort for deres bidrag til DOF's medier.

Dansk Ornitologisk Forening – DOF

DOF er landsforeningen for fuglebeskyttelse og fugleinteresserede

DOF er den danske afdeling af BirdLife International
Vesterbrogade 138-140, 1620, København V
Telefon (10-16, fredag 10-15): 33283800
email: dof@dof.dk . www.dof.dk

DOF's formand: Egon Østergaard tlf: 97448520,
email: egon.ostergaard@dof.dk

Indmeldelse i DOF: Sker ved indbetaling på girokonto 7 00 08 39
Støttebeløb til DOF's arbejde for fugle- og naturbeskyttelse, som er fradragsberettiget, kan indbetales på samme girokonto.

Årlige kontingenter:

Kernemedlemmer:	kr. 435,00
Juniormedl. (u. 18 år):	kr. 215,00
Medlemmer:	kr. 295,00
Husstandsmedlemsskab:	kr. 570,00

Bor du i udlandet, kontakt da venligst DOF for nærmere oplysninger om priser.

Fugleværnsfonden: Fugleværnsfonden er en almennyttig fond stiftet af DOF. Fondens formål er at købe og drive fugle- og naturreservater og formidle viden og oplevelser fra disse reservater. Støttebeløb, som er fradragsberettiget, kan sættes ind på Fugleværnsfondens girokonto 5 09 42 32 . email: fvf@dof.dk . www.fuglevaernsfonden.dk

Naturbutikken: Naturbutikken i Fuglenes Hus tlf: 33283838
Åbningstider: Man.-fre. kl. 10-17:30, lørdag 10-14 . www.naturbutikken.dk

LILLE OG PERFEKT

EL 32 SWAROVISION. DEN STRÅLENDE LETVÆGTER

Let. Kompakt. Ekstraordinær.

Ventetiden er slut, hvis du er en af dem der godt kan lide at rejse og som ønsker at medbringe en kikkert af højeste tekniske standard med kompakte mål, så den altid er lige ved hånden. Uanset om du udforsker naturen i dit lokalområde eller i fjerne lande, så giver dette kompakte mesterværk de optimale optiske egenskaber såsom perfekt kontrast helt ud til kantområdet, maksimal farvegengivelse, strålende farver og 100% vidvinkel synsfelt, også til brillebærere.

NYHED

SWAROVISION

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI OPTIK NORDIC AB
Tel. +45 7020 2709
info-dk@swarovskioptik.com
facebook.com/swarovskioptik

SWAROVSKI
OPTIK

For great experiences,
experience the smallest detail.
This is the moment we work for.

ZEISS
EXPERIENCE
Experience tomorrow's
innovations today
zeiss.com/zeissexperience

// CONQUEST
ZEISS. PIONEER SINCE 1846.

Den nye CONQUEST HD: Moderne observationsoptik

I naturen er der aldrig stilstand. Det samme gør sig gældende for Carl Zeiss. Det ses tydeligt med den nye CONQUEST HD. En revolution i design, ergonomi og optik. Den perfekte all-rounder "Made in Germany" kombinerer den kendte ZEISS kvalitet med den nyeste teknologi til en usædvanlig god pris i forhold til ydelsen. Med alt dette får man med CONQUEST HD en kompromisløs introduktion til premium klassen fra Carl Zeiss. 8x42 og 10x42. www.zeiss.dk.

We make it visible.